

OND

mindhalálíg

— lej

ár 238— lej)

KELET könyvostályában

16 — lej portó)

ez 700 tonna 15 mil-
lej. Corbescu-bánya
1110 800 ezer lej, Ca-
800 tonna 8 millió
Babeni 5400 tonna 2
400 lej. Bobota Rt. 17
110 800 ezer lej. Ste-
490 ezer lej. Bataia
110 796 ezer lej. Car-
er tonna 5 millió 592
bustibilul Rt. 3000
60 ezer lej. Dragana
440 ezer lej. Schitul
tonna 3 millió 220
Rt. 10 ezer tonna 4
j értékben.

mennyiséget havonta
i egyenlő tételekben,
zalékkal növelhetők.

esen ósábbak az
giéknél.

után a CFR csakis
et fog vásárolni.

emzeti vagyona csök-
entik: A „Journal
istique” közlése sze-
elt Franciaország
t hozzávetőleg 1500
becsülték. Ez körül-
yon felét jelentette.
tőke 750—900 mil-
Az idézett ujság
1929-ben Francia-
gyona 560 milliárd-
t. A háboru előtt
rendkívül sokat
ru során és a hábo-
n azonban az épít-
gi ritmusát ma sem

ergetik az új kény-
ny életbeléptetését.
edelmi kamara teg-
járult Junian igaz-
a kényszerregeze-
éptetése érdekében.
nodosított törvényt
szavazta és az új
lépett még életbe,
semények miatt a
zavazta meg a mó-
te meg az említett

Th. V. Orghidan,
Margulies vettek

de egységesíteni
bonakereskedelmet.
kolozsvári áru- és
gen fontos felada-
svári iparkamara.
kolozsvári tözsde
üzleti hatáskörébe
matermelés értéke-
hogy a gabonaárak
nak és hogy a gam-
malis mederbe te-
kereskedelmi kas-
sára köriratot in-
amarákhoz és fel-
ogassák a kolozs-
ásának és a gabo-
ének a munkáját.
r egy lépéssel to-
ulás és a munka
tegnapelőtti szá-
reskedelmi minisz-
y szerint Hirsch
a termény és ál-
tályhoz. Osvada
i. Pop Severt pe-
ipareikkek ügy-
i. Pop Sever a
A kinevezési ok-
ezettek, hogy
ezdjék meg mü-

szérvették a zavargókat. Nyolevan letar-
toztatás történt.
Az indiai lapok az alkirály bojkott-
ellenes rendeletével kapcsolatban tör-
tént letartóztatásokról nem adnak hírt.
Ugy tudják, hogy a letartóztatottak
száma már meghaladja a négyszázat,
köztük hetvenkét nő is van.

London, június 18. Bombayi jelentés
szerint az északnyugati határvidéken
egyre erősödik a kommunista mozga-
lom. Utmanzaiban a kommunisták fő-
hadiszállását katonai karhatalom vette
körül és sikerült mintegy százötven
kommunistát letartóztatni.
Az afgán határon a bombavetők ak-
ciója tovább folyik.
A Press Association távirata szerint
Calcuttában a pándiai kongresszus
épületében tartott házkutatások alkalm-
ával összeütközések voltak a hinduk
és a karhatalom között. A rendőrség lö-
fegyverrel használt, de csak a levegő-
be lőttek s ezután bambuszbotokkal

Berlin, június 18. Ma éjszaka Rei-
nickendorfi külvárosban egy autóbusz-
megállónál a gépkocsira felszálló nem-
zeti szocialistákra politikai ellenfeleik
egy csoportja revolverlövéseket adott le
és kövekkel a társasautót is megdobál-
ta. Több ablak esőrömpölvé összetört
s az üvegszilánkok és a lövések néhány
utast megsebesítettek. Az nasok között

Hamburg, június 18. Egy kommunis-
ta csoport megtámadta az egyik rendőr-
őrzőjáratot. A kommunisták több rendőrt
véresre vertek. Egy másik rendőrjár-

rat is a helyszínre érkezett és szoronga-
tot helyzetben levő társaik érdekében
fegyverüket használták. A golyók husz
kommunistát többé-kevésbé súlyosan
megsebesítettek. A Reichswehr egyik
osztágának is ki kellett vonulnia, hogy
a rendet helyreállíthassák. Mintegy öt-
ven kommunistát letartóztatottak.

XIII ÉVF. * SZAM 133
Cinj—Kolozsvár, 1930
június 19 Csütörtök
5690 ÉV - SZIVAN 23

Az Új Kelet az
és bánáti zsi
napi
Cikkeink után
forrás megjelöl-
me
Észirátokat nem
és megőrzésükre se

HUDAPÉSTI

Ramasselet Robert

Díszlet 2. II. c. 8.

400

Ara 5 lej

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utea) 10. szám. Telefon: 9—77.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy hónapra 110 „

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

A boletta-vita

Ma, amikor jelszavá lett nálunk is az agrárállamok közös frontja s amikor gazdasági politikusaink ennek a jelszónak a hangoztatásával óhajtlják különösen Magyarországgal a megér-
tést, nem érdektelen, ha jobban szem-
ügyre vesszük azokat a gazdasági je-
lenségeket, amelyek nyugati határun-
kon túl most vannak keletkezében és
amelyek közelségüknel fogva egyálta-
lán nem lehetnek ránk nézve közöm-
bösek.

Az egész magyar sajtó panaszkodik a nehéz gazdasági viszonyokra, cikkek özönte tárja fel a bajokat és javasolja a legkülönbözőbb megoldásokat s természetesen a kormány sem maradhat tétlen. Wekerle pénzügyminiszter olyan törvényjavaslattal készült a parlament elé, mely egyszerre az agrár-
kérdés súlyosságára hívta fel a köz-
figyelmet s tekintve azokat a kölcsön-
hatásokat, melyek a mai világgazdasá-
g életét jellemzik, jó lesz, ha nálunk is figyelemmel kísérjük, mi készül odaát.

Mert szomorúan tanulságos látnunk egy elhibázott gazdasági politika súlyos következményeit. Védővámokkal megdrágították az iparekkek árát, a túlsúlyban levő mezőgazdasági érdekek hátrányára, ezáltal leromlott a közönség vásárlóképessége, gyengült a fogyasztási piac és nehezebbé vált az adóbehajtás. A pénzügyminiszter szerint az önálló vámterülettel bíró magyar állam nem folytathatott mást, mint védővamos politikát és az illetékes tényezők nem voltak hajlandók politikájukon változtatni, még a káros hatások láttára sem. Most azonban, hogy a helyzet kezdett tarthatatlanná válni, nem hátrálhattak meg a gazdasági közönség követeléseinek teljesítése elől s ezért valamelyes segítséget késtítenek elő a válság megoldására. Azt a szellemes teoriát igyekeznek értékesíteni, hogy függetlenül a világpiaci áráktól, mesterségesen drágítsák meg a gabonát, hogy termelése így váljon rentabilissá. Ugyanazzal a módszerrel tehát, ahogy a gyáripart is védik, igyekeznek a termelésnek is védelmére kelni. A védővamos ipari drágítás mellett tehát most még a gabonatermények árának drágítása is növelni fogja a fogyasztók gondjait. Mert aki mindezt az áremelést megfizeti, a fixfizetéses polgárság, a kisiparosság, a kereskedők s az amugyis gyenge lábón álló proletársereg, nem háríthatja át terheit senkire és semmire.

Ezt a mesterséges gabonadrágítást tervezi a magyar pénzügyminiszter s e kérdés körül keletkezett az az ország-
szólo boletta-vita, amely a résztvevők közt szinte elmossa a politikai pártlátásokat s amely csak két kategóriára osztja az ország lakosságát: termelőre és fogyasztóra. Arról van szó, hogy a fogyasztók évi 40—45 millió pengővel kárpótolják a termelőket az alacsony világpiaci árákért. A boletta lesz ennek az árdragításnak az eszköze. Egy kétrészből álló kis nyomtatott cédula s ha törvény lesz róla, akkor mindenki, aki búzát akar vásárolni, postahivatalban, vagy község-
házán meg kell, hogy vegye ezeket az állami cédulákat és pedig minden mázsához 8 pengőért. A cédula egyik szelvénye 3 pengős s ezt kapja az el-

adó minden mázsza buza után, a ren-
des piaci áron kívül és ezzel azután adót fizethet, vagy ha több a cédulája, mint az adótartozása, a különbséget az adóhivatal részére készpénzben fizeti ki. A másik, az 5 pengős szelvény, a vevőnél marad. Ha tovább adja a búzát, az új vevő megtéríti az 5 pengőt, ha exportálja, a határon visszakapja cédulája ellen az egész 8 pengőt, mint export-prémiumot. A nem exportált mennyiség után tehát a kinestár jövedelme 5 pengős s az így begyűlt összeg nemesak, hogy fedezné az export-prémiumokat, de alaphoz juttatná a kormány bizonyos akciókhoz gazdasági politikájában. A boletta rendszernek tehát az a lényege, hogy a belső fogyasztás terhére prémiumot ad a termelőnek és az exportőrnek is.

A magyar parlament erőviszonyait ismerve, a gabona-értékesítésről szóló s a boletta-rendszer bevezetését célzó javaslatból, a közhangulat ellenére is, rövidesen törvény lesz. Mődunkban lesz a gyakorlati életben is megfigyelni hatását, gazdasági és szociális viszonylatokban egyaránt, de aligha lesz követésre méltó példa a mi számunkra. Minthogy azonban nálunk sem sokkal jobbak a gazdasági viszo-

nyok, mint Magyarországon, tartanunk kell attól, hogy a boletta-rendszernek itt is akadnak majd hívei és propagálói, akik elfeledkezve az általános érdekekről, a termelők egyoldalú előnyhöz juttatását szeretnék elérni.

Mit jelent azonban egy ilyen rendszer a gazdasági forgalomban? Aki visszaemlékezik a világháboru és az azt követő idők gazdasági életére, a sok tiltó és szabályozó rendelkezésre, ellenőrzésre és kellemetlenségre, az nem szívesen látja egy oly rendszer életbeléptetését, amely új hatáskörrel felruházott állami közegek raját bocsátja a piac ellenőrzésére, hiszen a boletta-rendszer végig kíséri a gabonát attól kezdve, hogy a gazda búzáját kocsikba rakva, vásárra szállítja, egészen addig, ameddig kenyér lesz belőle és számokkal ki sem fejezhető az a veszteségek, amelyek egy rendszer mellett az amugyis nagy akadályokkal küzdő gabonakereskedelmet érintik. Olyan elsőrendű élelmiciknek a drágulása, mint a gabonáé, maga után vonja természetesen a munkának és a többi cikkeknek is a drágulását és így az ország gazdasági egészét nézve, aligha lesz eredménye annak a néhány millió pengőnek, mely talán mint tiszta jövedelmeg, a pénzügyminiszter kasszáját megdagasztani.

De a világgazdaság mai helyzete is

tuljutott azon, hogy ilyen kényszerű és elszigetelt intézkedéssel segítsenek egy-egy ország baján. Ma két nagy irányzat összecsapása készül a világpolitikában, s ezektől eltérő intézkedésekkel csak igen rövid életű eredményeket lehet elérni. Az egyik a polgári-kapitalista irányzatú Briand-féle európai egyesülés terve, amely ha megvalósul, ugy is közös gazdasági politikát diktál az unióban résztvevő államoknak. A másik irányzat a marx alapokon nyugvó kollektív-gazdálkodás megvalósításáért küzd, amely ugyanesak gazdasági egységbe fogja foglalni az általa meghódított területeket. Akármilyen messzinek is látszik egyiknek is, másiknak is megvalósulása, az európai gazdasági politika vezetői egyik, vagy másik irányban máris angazsáltak magukat és ezért az az ország, mely gazdasági bajait orvosolni akarja, aligha követhet külön utakat, anélkül, hogy kísérletezéseire rá ne fizetne. S ezért találjuk paradoxonnak, hogy ugyanakkor, mikor a magyar kormány a Briand-féle memorandumra adandó választát szövegezi, a magyar pénzügyminiszter idejét mult, a gazdasági élet menetét zavaró boletta-rendszer kísérletét akarja a magyar törvényhosszúval megsza-
vaztatni.

Ligetli Sándor.

A belgrádi összeesküvési per felmentett vádlottjai bünvádi feljelentést tettek a belgrádi rendőrfőnök ellen

Belgrád, június 18. Pribicevics Szvetozár és Drjevics volt miniszterek feleségei bünvádi feljelentést adtak be Lazarevics Mladen belgrádi rendőrfőnök ellen, aki hónapokkal ezelőtt elrendelte

férjeik internálását. A feljelentők kérik a rendőrfőnök vizsgálati fogságra vetését, mert kaució ellenében való szabadonbocsátása a cselekményért kiróható büntetés súlyosságával nem állana

arányban. Hír szerint Trumbics, Kosutics, Macch és még 26 ügyvéd és 8 tisztviselő hozzátartozói is csatlakozni fognak a belgrádi rendőrfőnök elleni eljárás bevezetésére irányuló feljelentéshez.

India északnyugati részén egyre jobban erősödik a kommunista mozgalom

A bojkott-mozgalom kapcsán eddig négyszáz letartóztatás történt

London, június 18. Bombayi jelentés szerint az északnyugati határvidéken egyre erősödik a kommunista mozgalom. Utmanzaiban a kommunisták főhadiszállását katonai karhatalom vette körül és sikerült mintegy százötven kommunistát letartóztatni. Az afgán határon a bombavetők ak-

ciója tovább folyik. A Press Association távirata szerint Calcuttában a pándiai kongresszus épületében tartott házkutatások alkalmával összeütközések voltak a hinduk és a karhatalom között. A rendőrség löfegyverrel használt, de csak a levegőbe lőttek s ezután bambuszbotokkal

szérvették a zavargókat. Nyolevan letartóztatás történt. Az indiai lapok az alkirály bojkottellenes rendeletével kapcsolatban történt letartóztatásokról nem adnak hírt. Ugy tudják, hogy a letartóztatottak száma már meghaladja a négyszázat, köztük hetvenkét nő is van.

Ujabb súlyos kommunista kilengések Németországban

Berlin, június 18. Ma éjszaka Reinickendorfi külvárosban egy autóbuszmegállónál a gépkocsira felszálló nemzeti szocialistákra politikai ellenfeleik egy csoportja revolverlövéseket adott le és kövekkel a társasautót is megdobálta. Több ablak esőrömpölvé összetört s az üvegszilánkok és a lövések néhány utast megsebesítettek. Az nasok között

támadt pánik elősegítette a támadók menekülését. Mire karhatalom érkezett a helyszínre, már nem lehetett senkit sem felelősségre vonni. Négy utast súlyos sebesüléssel kórházba szállítottak. Hamburg, június 18. Egy kommunista csoport megtámadta az egyik rendőrorjáratot. A kommunisták több rendőrt véresre vertek. Egy másik rendőrjár-

rat is a helyszínre érkezett és szorogatot helyzetben levő társaik érdekében fegyverüket használták. A golyók husz kommunistát többé-kevésbé súlyosan megsebesítettek. A Reichswehr egyik osztágának is ki kellett vonulnia, hogy a rendet helyreállíthassák. Mintegy ötven kommunistát letartóztatottak.

Keletben

A szovjet új rabszolgaságba kényszeríti a munkásokat, de keresztülhajsolja az ötéves tervgazdaságot

Az orosz tervgazdaság utolsó félévének eredményei

Hatalmas arányban fejlődik az egész országban az ipari termelés. Oroszország rövidesen gépeket fog exportálni. A kommunista-párt letörte a szakszervezeteket

A Berliner Tageblatt moszkvai tudósítója írja az orosz öt-éves tervgazdaság eddigi eredményéről, kilátásairól és az iparosításról járó terrortól és elnyomatásról az alábbi érdekes cikket:

Szovjet-hajókat bocsátanak vízre, roppant méretű termelőtelepeket építenek, vagy újítanak fel vas-érc és acél előállítására, nyerstermékre és gyárakat létesítenek. A gép- és fémipar termelési számai feltűnő módon emelkednek, éppúgy fokozódnak a kémiai és elektrotechnikai és egyéb ipar teljesítményei. Mindazonáltal az orosz határon túl egyre jobban kételkednek a gazdasági tervek sikerében. Nem is antibolszevista,

nagyon komoly körök azon a véleményen vannak, hogy az öt éves tervgazdaság utópia, amely kudarcra van kárhoztatva és a szovjetkormány ezen fog tönkremenni.

Csak az időpontot illetően térnek el a vélemények. Vannak, akik sokat adnak a számokra, vannak, akik a statisztikával egyáltalán nem törődnek, mert nem tartják az orosz statisztikát megbízhatónak. De a hajók, amiket vízbe eresztenek, láthatók és kézzelfoghatók, éppúgy a sok gyár, amely főleg idegen segítséggel épül. Az öt-éves tervgazdaságot pedig egyetlen kívánság hatja át: szabadulni a külföld iparától. Az eredmények figyelemreméltóak. Számos területen a tervezett munkatelteljesítést még nem érték el, ami azonban nem zárja ki a produkciójának óriási haladását.

A szovjet már gépeket exportál

Az 1929—30 első féléve az 1928—29. félévvel szemben a következő megállapításokat adja:

A széntermelés 20,2 millió tonnáról 25,1 millió tonnára emelkedett, a kőolaj termelése 6,3 millió tonnáról 7,4 millió tonnára. Az érctermelés 3,4 millió tonnáról 4,8 millió tonnára fokozódott, a vastermelés 2,5-re, az acélé 2,7 millió tonnára.

A termelés fokozódása átlagban 30 százalékot tesz ki. Ez mögöttem marad a terveknek, amelyek átlagban 41 százalékos emelkedést irányoztak elő.

Egészen különös igyekezettel dolgoznak a gépek, különösen a mezőgazdasági gépek előállításán. Itt az emelkedés 50 százaléknál nagyobb. A termelés, amely a háború előtt ezen a téren évente körülbelül 70 millió rubelnyit tett ki, ebben az évben ötszöröse lesz ennek az összegnek. Olyan forszírozott e téren az oroszok teljesítménye, hogy

nemsokára számítani lehet a szovjet-gépek exportjára, amire egyéb ként már eddig is vannak esetek.

Feltűnőek és meglepőek az elektromossági ipar eredményei, amelyek a cári produkcióval szemben 67 százalékos értékelmélyedést mutatnak fel. A termelésnek eme emelkedése élénk ipari építkezéseket igényel. 1928—29-ben az építkezésekre kétezer millió rubelt, 1929—30. évre négyezer millió rubelt irányoztak elő.

20.000 kilométer vasút

„Dnjeperstrojnak“ hívják azt a már száz évnél is régebben tervezett óriási vízi erőművet, amelynek építését azonban a roppant költségek és a rentabilitásihiánya miatt mindig abbahagyták. Ezt a tervet a szovjet lépésről-lépésre meg fogja valósítani.

A Dnjeper a Fekete tengerig hajózhatóvá fogják tenni. Új városok épülnek, egyik terv kergeti a másikat,

most készítették el a „Magnitostroj“ terveit az Uraltban. Ennek az építését amerikai szakemberek vezetik. Ennek a telepnek 2,5 millió tonna nyersvas, 2,7 millió tonna acél, 350 ezer tonna vasúti vágány, 300 ezer tonna emelő-rúd, 1 millió 450 ezer tonna osztályozott vasúri lesz az évi termelése. Huszezer kilométer új vasútvonalat terveznek és a vasútépítkezéseknél a főszempont az ipari szükségletek figyelembevétele. Turkesztánt a szovjet már összekötötte Szibériával a „Turksib“ vasúti vonal révén. További vonalakat fognak építeni a Távolkeleten Tranzkaukázusban és Középáziában. A vasúti építkezést elősegítik német, amerikai és japán szakemberek. Hetvenötezer kilowattos generátorokat gyártanak. A taskendi és novorosszki erőműveket, amelyek huszezer kilowattos teljesítőképességgel bírnak, már fel is szerelték.

Forszírozott kivétel

Az ipari termelés e hatalmas fokozásának feltétele volt, hogy a produktívot át kell csoportosítani a fogyasztási javak rovására. Ennek következménye az az ijesztő szűkösség, amely előidézte a gyapotárak, a lenárak, a ruházkodás, a trikotázs stb. racionalizálását. De volt egy másik következménye is: átesportosult az orosz

Kényszermunka és terror

Az öt éves tervgazdálkodás több egyszerű termelési programmal. Ez a terv Oroszországot a kényszermunka házává változtatta át, amelybe az egész lakosság fizikai, eszmei és erkölcsi erőt bele vannak préselve. A „terv“ a szovjetkormány éltető eleme. Minden esőként a termelés, minden eltérés az eredeti tervtől, büntetést, amit az egyesek életükkel garantálnak. A teljesítmények pedig kényszerben épülnek fel. A forradalom elseperte a felső rétegeket, az osztályharc kiirtotta őket, azután a polgárság került sorra, a munkás felszabadult. A munkás lett ura a gyárnak, ura lett a gépnek, amelyet azonban elhagyott. Tizenhárom év óta lobog a vörös zászló a Kreml fölött és a roppant országnak roppant szunnyadó erőt felszabadultak. A vad áram a maga örvényeivel és túlaradásaival még mindig nem találta meg szabályozott medrét és nem lehet tudni, hová, merre fog eljutni. A régi nemzedék milliói megtanultak azóta írni és olvasni és beilleszkedtek a közigazgatásba. Az új nemzedék már a vörös eszmében nevelődött, a kiválasztott tehetségek a tudnivalóság és alkotás örömeivel járnak az egyetemekre, ők lesznek az új generáció, amely már csakis Szovjetországot ismeri. Ők már úgy tudják, hogy egyedül a dolgozóknak van joga uralkodni, viszont tudják, hogy éhezni is kell és szűkölködni. A munkás nem lázad. Az orosz munkásnak fogalma sincs más európai munkás életéről és ezért nem is érzi a nélkülözést.

Mindenestre döntő tényező, hogy a lázadás momentumai teljesen ki vannak kapcsolva, mert Oroszországban senki más rétegnek nincs jobb dolga, mint a munkásnak.

A termelés kényszere teremtette meg az ötnapos munkahetet. A gép számára ugyanis nincs pihenés. A vasár- és ünnepnapokat eltörölték. Minden ötödik nap az egyes ember szünetnapja, nem pedig a családé. Az állam a saját egzisztenciája érdekében feláldozta a családi érdekeket. A gép új gazdát kapott — a művezetést — amelynek a munkás is alá van rendelve. A „vörös igazgató“ egy év óta eltűnt, nincs beleszólása a termelés folyamatába és a termelőhe-

port. 1913 óta a bányai ipari termékek kivitele például 86,8 millió rubelről felemelkedett 189,7 millió rubelre. Ezek közül a naftatermékek 948,500 tonnáról 3 millió 858 ezer 221 tonnára emelkedett. A kivitel, amely mindössze 25 százalékkal emelkedett és amely legfeljebb 15 százalékkal maradt a tervek előirányzatai mögött, erősen forszírozott. A hiányt ki akarják pótolni vas, anilin és lakkfestékek, fakémiai termékek, konzervek, kaukázusi és krimi borok exportjával. Sőt ásványvizet, virágot és mustárt is exportálnak, hogy az ötéves munkatervet biztosítsák. Hűtőházakat építenek és margarin gyárakat.

Nisni-Novgorodban Ford a legnagyobb autógyárat építi. Több, mint száz orosz mérnök már Detroitban van, hogy tanulmányozza a könnyű autók gyártását.

Ha Amerika a határtalan lehetőségek hazája volt, akkor Szovjetország az érthetetlen lehetőségek országa. Ezek a teljesítmények a mi fogalmaink szerint is megérdemlik a legteljesebb elismerést. Am ha a dolgok így állanak, joggal kérdezheti az olvasó: hogyan egyeztethetők össze ezek a hírek azokkal, amelyek terrortól, nyomorról és hallatlan gazdasági nehézségekről szólnak. Mind a kettő igaz és egyik a másik nélkül nem is lehetséges.

lyeken a legszigorubb munkafegyelmet vezették be. A múlt napokban egy további döntő lépés történt ebben az irányban.

A munkásság gerincét, a szakszervezeteket, amelyek a párt mellett önállóan kormányoztak, megtörték.

A párt győzedelmeskedett a szakszervezetek fölött, mert a szovjetkormány élete veszélyben van, ha az állam mint

iparos megbukik. A párt élesen harcol a szakszervezetek ellen. A szakszervezeti elnökség hat vezető tagját elbocsátották állásukból, mert bizonyos oppor-tunista és a trade-unionizmus felé hajló elemek a szakszervezeti központban ellenállást fejtettek ki és a vezetőknek nem sikerült bebizonyítaniok a tömegek előtt, hogy a nép gazdasági helyzetének javulását csak az ország gyors industrializálása és a mezőgazdaságnak szocialisztikus alapokra való átépítése biztosíthatja.

A szakszervezetek munkássága kulturális és szociális tevékenységre van korlátozva, feladatuk az utánpótlás kiválasztása, az ipari vezetésre alkalmas személyek kijelölése és a külföldi szakszervezetekkel való összeköttetés istápolása. A kollektív szerződések megkötése során figyelembe kell venni az ipar helyzetét és számítaniok kell az ország közgazdaságának általános érdekeivel.

A szakszervezeti szervek beavatkozása az üzemevezetőség munkájába szigorúan meg van tiltva.

Mindez tizenhárom évvel a munkások és parasztek uralmának kikialtása után!

E roppant merészséggel végrehajtott erőfeszítésekhez hozzájárul a külföldi segítségek. Németek és talán még inkább amerikai szakemberek, tudósok, mérnökök és munkások találhatók a legmesszebb vidékeken, a hatóságok és a trösztök orosz származású emberei között. Találni lehet őket a hajóépítésnél, a transzfórmátorok előállításánál, a lokomotivok építkezéseknél, a racionalizálásnál, a műselyemgyárak építkezéseknél, a magas és mély építkezések mellett és a kazánok gyártásánál. A külföld milliárdokat érő gépeket szállított, gyárakat épített és szerelt fel. A szovjetállam majdnem minden világgéggel szerződéseket kötött, amelyeknek segítségével a termelés fokozására kiaknázhatók a legújabb technikai vívmányokat.

A szabad munkások és parasztek szovjetállamának kulisszája lehullott immár és egy új kulisszát építenek: a szovjet-iparállam kulisszáját, amely a munkást rabszolgává süllyeszti. A szovjetkormány azt mondja: ez csak átmeneti dolog, a munkás ma is ura az államnak, az állam mindent a munkás érdekében cselekszik. Igaz, a kényszer és terror, amivel a kormány ezt csinálja, megdöbbentő számunkra. Mi ezeket az eszközöket és metódusokat nem akarjuk ismerni. De nem tagadható: a teljesítmények nagyok.

Mi azonban tudjuk, milyen kényszerrel és terrorral épül ez az új kulissza és megboradunk, amikor erre gondolunk. Mi elítéljük azt a metódust, amely egy népet ilyen mély nyomorba taszít, de el kell ismernünk, hogy az ipari fejlődés terén Szovjetországnak hatalmas teljesítményeket produkált.

Schober bírósággal fenyegette meg Steidlét, aki becsmérőleg nyilatkozott Papst őrnagy kiutasításáról

A szövetségi tanács elfogadta a lefegyverzési javaslatot!

Bécs, június 18. A szövetségi tanács mai ülésén a lefegyverzési javaslat tárgyalása során felszólalt Steidle, a Heimwehr országos vezére és éles hangon szóva tette Papst Waldemar őrnagy kiutasításának ügyét. Steidle a rendőrség ellen az ügyel kapcsolatban a hivatalos hatalommal való visszaélés vádját emelte és becsmérőleg nyilatkozott a közbiztonsági közegek magatartásáról. Schober kancellár a kormány nevében tiltakozott a rendőrséget ért támadás ellen. Bejelentette, hogy a rendőrség felsőbb utasításra cselekedett és csak a kötelezettségét teljesítette. Ha nem védené az immunitás Steidlet, —

mondotta Schober — kijelentései miatt bíróság elé állíttatná. A szövetségi tanács a vita lezárása után 26 szavazattal 15 ellenében elfogadta a lefegyverzési javaslatot.

Bécs, június 18. Miklas köztársasági elnök tudomásul vette Hainisch kereskedelmi miniszter lemondását és a tárcs ügyeinek ideiglenes ellátásával Schober kancellárt bízta meg.

BÁRHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYABAN.

Govora fürdő Szezon június 1-től szeptember 30-ig.

Jódos és kénas ásványvizek, rendkívül hatásosak krónikus reuma, érelmeszesedés, szélütés és vérhaj ellen.

Fizioterápia, elektromos gyógy mód, inhaláció, pulverizáció, sűrített levegő reichenhalli módra, szénsavas fürdők, hidroelektrikus fürdők, diathermia.

CALIMANEȘTI-CACIULA

Kénas ásványvizek, hajóhatású vizek, ajánlatosak krónikus reuma, vérszegénység, limatort, migrén stb.

Fizioterápia, inhaláció, pulverizáció, diathermia, iszapfürdők és szénsavas fürdők.

Patakfürdők, strand az Olt partján.

CACIULATA GSVANYVIZ felmulthatatlan a vese-, máj- és húgyszervi megbetegedéseknél. (Vese- és hólyag, guta, érelmeszesedés)

Információt, prospektust és tarifát: ingy n küld a Soc. Govora-Calimanești, Strada Brezoianu 44, București.

a

Törvényjavak kijelentette.

Bucuresti-Bukaresti Kelet tudósítóját előtti ülésén Mitakik az adóeltitk hatályai alá estek 31-ig befizethessék falusi malmok for Leon egyik ilfoemel vádat es közkosság vádja alá döntéséig függess Cracalia szerint Crisciatie fele cu kincstart évenként lőval, a CFR-t tő károsítják meg.

Rosnoveanu köbukovinai tanítóköszágtalanság jóváteljesével előléptet meg az év elejétevényeik különbözvbá, hogy a eszorok és helyettes költségeit nem ut Ezután áttérte megkezdtek a sor

A soroz

Popescu előadó elveit, majd Dan szóval fel, aki szgalati időt hat hómialtal rendkívül elérni. A hadkiegok ninesenek kel bevonuló emberek és ezáltal jelentésemzetgazdaságná, hogy a családfelettességét meg aka lalkozik a katonák megállapítja, hogy don veszik őket semmi közük ním lathoz. Az ordoná mint szolgák. A k törvényben előir igénybevenni. A antiszociálisnak ta

Holban tábornok öröket és csendörö éves szolgálati idővésegek sorába.

Popescu előadó v zottakra, kijelenté valóságos chimera hatók meg egyold vezett hadsereggel tonai szolgálati id előre nem lehetsé katonai előkészítő után fokozatosan a szolgálati időt.

Csak

Condescu táborn szólal fel ezután, k katonaságot képe sziojának kellő be szolgálati idő lesz védetelen maradna. zatos átmenet szé előkészítésére ahho szolgálati időt, de ranciai rendelke nemzeti védelem n lembe.

A tábornok beszé általánosságban, megiszavazzak.

Bucuresti-Bukare mra ma délutáni sorozási törvény v szólal fel elsőnek

FIGYE

Magérkoszt a Dré

Koron
ala P

Naponta fri
„FLORID

Vita a kamarában a királyi család civillistája fölött

Törvényjavaslatok áradatát szavazták meg a képviselőházban. Condeescu hadügyminiszter kijelentette, hogy csak 15 év múlva kerülhet sor a katonai szolgálati idő leszállítására

Bucaresti-Bukarest, június 18. (Az Új Kelet tudósítójától.) A kamara déli ülése Mitache kéri, hogy azok akik az adóeltérőkről szóló törvény hatályai alá estek, adójukat december 31-ig befizethessék. Ezután tiltakozik a falusi malmok forgalmi adója ellen.

Leon egyik ilfovmegyei primár ellen emel vádat és közli, hogy az illető gyilkosság vádját alatti áll és perének eldöntéséig függesszék fel állásától. Cracalia szerint a Lucieha, Lujeni és Crisatie féle cukorgyárak az államkincstart évenként több mint 120 millióval, a CFR-t több mint 20 millióval károsítják meg.

Rosnovanu kéri a beszarabiai és bukovinai tanítókkal elkövetett igazságtalanság jóvátevélet, akiket január elsejével előléptettek, de nem kaptak meg az év elejétől visszamenőleg illetményük különbözetét. Kifogásolja továbbá, hogy a esernovici iskolai revizorok és helyetteseik napidijait és utiköltségeit nem utalták meg ki.

Ezután áttértek a napirendre és megkezdtek a sorozási törvény vitáját.

A sorozási törvény kritikája

Popescu előadó ismerteti a javaslat elveit, majd Dan Romulus szocialista szólal fel, aki szerint a katonai szolgálati időt hat hónapra kell leszállítani, miáltal rendkívüli megtakarítást lehet elérni. A hadkiegészítő parancsnokságok nincsenek kellően megszervezve, a bevonuló embereket ide-oda küldöztetik és ezáltal jelentékeny kárt okoznak a nemzetgazdaságnak. Tiltakozik az ellen, hogy a családientartó ifjak hadmenetességét meg akarják szüntetni. Foglalkozik a katonák felhasználásával és megállapítja, hogy sokszor olyan módon veszik őket igénybe, amelyeknek semmi közük nincs a katonai szolgálathoz. Az ordonánéok nem egyebek, mint szolgák. A katonákat kizárólag a törvényben előírt célokra szabad igénybevenni. A javaslatot, amelyet antiszocialistának tart, nem fogadja el.

Holban tábornok kéri, hogy a határőrököt és esendőrököt osszák be a két éves szolgálati idővel bíró katonai egységek sorába.

Popescu előadó válaszolja az elhangzottakra, kijelenti, hogy a leszerelés valóságos chimera, amelyek nem oldhatók meg egyoldalúan. Jól megszervezett hadsereggel kell bírunk. A katonai szolgálati idő leszállítása egyelőre nem lehetséges, de bevezették a katonai előkészítő kiképzést, hogy aztán fokozatosan le lehessen szállítani a szolgálati időt.

Csak tizenöt év múlva...

Condeescu tábornok, hadügyminiszter szólal fel ezután, hangsúlyozza, hogy a katonaságot képessé kell tenni missziójának kellő betöltésére. A katonai szolgálati idő leszállításával az állam védelme maradna. Tizenöt éves fokozatos átmenet szükséges a hadsereg előkészítésére ahhoz, hogy leszállítsák a szolgálati időt, de addig is minden garanciával rendelkezünk kell, hogy a nemzeti védelem ne kerüljön veszedelembe.

A tábornok beszéde után a javaslatot általánosságban, majd részleteiben is megszavazzák.

Bucaresti-Bukarest, június 18. A kamara ma délutáni ülése folytatták a sorozási törvény vitáját. Leon Lupista szólal fel elsőnek a javaslatához s be-

jelent, hogy pártja minden fenntartás nélkül megszavazza azt.

Mezincescu professzor kéri a javaslat oly értelmű módosítását, hogy a négy középiskolát végzett ifjak is felvett nyervek az altiszti iskolákban.

Kreuter sváb képviselő elmondja, hogy kisebbségi jelölteknek a tisztii iskolákba való felvételét a rendkívül súlyos feltételek csaknem lehetetlenné teszik. Kéri a feltételek s elsősorban a nyelvismerettel kapcsolatos megkövetések enyhítését.

D. R. Ioanitescu volt belügyi alminiszter, aki szorgalmasan ellátogat a parlament üléseire és igen aktív képviselői tevékenységet fejt ki, bírálja a törvényjavaslatot, majd kéri a hadügyminisztert, hogy az új törvény milyen helyzetet teremtsen a kereskedelmi akadémiát és a szépművészeti akadémiát végzett növendékek számára.

Condeescu hadügyminiszter válaszol a felszólalásra. Kijelenti, hogy egy a kereskedelmi, mint a szépművészeti akadémiák hallgatói önkéntességi jogot élveznek.

Drăgăhău többségi képviselő kéri a törvény végrehajtási utasításában annak precizizozását, hogy azok az ifjak, akiknek szülei betegek, vagy munkaképtelenek, a lakhelyükhöz legközelebb eső városban teljesíthessék katonai

szolgálatot.

A törvények özőnét szavazza meg a kamara

Ezután a sorozási törvényjavaslatot megszavazzák általánosságban, majd a mezőgazdasági kamarák átszervezéséről szóló javaslatot részleteiben megszavazza a kamara. Egy egész sereg kisebb jelentőségű törvényjavaslat kerül ezután megszavazásra, majd Mihalache földművelésügyi miniszter terjeszt be újabb törvényjavaslatokat.

Ezután megkezdik a gabonaközraktárak átszervezéséről szóló törvényjavaslat vitáját és azt általánosságban tudomásul veszi a kamara, majd átternek a játékkaszinók koncessziójáról szóló javaslat vitájára, melynek során elsőnek D. R. Ioanitescu szólal fel. Ellenzi a játékkoncessziók kiadását, mert az egzisztenciát egész sorát fogja nyomorba dönteni.

Dr. Moldovan egészségügyi alminiszter reflektál a felszólalásra. Szükségesnek tartja a koncessziók kiadását. Ha nem engedélyeznek a szerencsejátékokat, úgy azokat dugva folytatnák az országban, vagy pedig külföldi játékkaszinókban költénék el pénzüket az emberek.

Ezután a javaslatot 102 szavazattal 29 ellenében tudomásul veszi a kamara.

Jorga professzor kér szót és elmondja, hogy nem értesítették a javaslat tárgya körül, ezért nem volt alkalma a vita-hoz feliratkozni. Ellenzi a javaslatot, mely alantas szenvedélyekből akar jövedelmi forrást kreálni az állam számára.

A királyi ház civillistája

Ezután megkezdik a királyi család civillistájáról szóló parlamenti iniciatívából beterjesztett törvényjavaslat vitáját. A javaslat, mint ismeretes, Károly király számára évi 40, Mária királyné számára évi 20 millió, Elena királyné és Mihály trónörökös számára pedig évi 7-7 millió lejes civillistát alapít meg.

Jorga szólal fel a javaslatához. Kifogásolja, hogy a parlament s nem a kormány iniciatívájából került a javaslat a kamara elé. Kéri, hogy hagyják meg Károly királynak azt a jogot, hogy a királyi család tagjai között tetszése szerint ossza el a dinasztia rendelkezésére bocsátott összeget.

Jumancea, a szociáldemokrata párt nevében kijelenti, hogy a civillistát nem tartja ugyan túlzottnak, pártja azonban elvileg állást foglal a javaslat ellen.

Maniu miniszterelnök kér ezután szót. Elmondja, hogy a javaslatot azért terjesztették parlamenti iniciatívából a kamara elé, mert azt kívánták ezzel dokumentálni, hogy a civillistát a nemzet ajánlja fel a királyi családnak. A javaslat felett nincs helye semmilyen vitának — a szocialista párt felszólalása nem a román nép lelkéből fakad.

Popovicu pénzügyminiszter válaszol ezután Jorgának és elmondja, hogy a királyi család civillistáját a multban is a kamara állapította meg.

Ezután a javaslatot elfogadták.

II. Károly király visszatérése felébresztette Európa összes ex-uralkodóinak reményeit

Bucaresti-Bukarest, június 18. (Az Új Kelet tudósítójától.) Ferdinánd bolgár exkirály értesítette a román kormányt arról, hogy a jövő héten átutazik az országban. Az exkirály néhány napot a fővárosban fog eltölteni. Beavatott körökben tudni vélik, hogy a bolgár exkirály útja összefüggésben áll a bolgár monarchisták erőfeszítésével, akik ismét Bulgária trónjára szeretnék visszaujírtani Ferdinándot.

Minden jel arra vall, hogy Károly királynak a román trónra való visszatérése nagy visszhangra talál az

európai dinasztiai körében. Erre vall az a mozgalom is, amely Magyarországon Habsburg Ottó trónraültetése érdekében megindult. Mint ismeretes, a külföldi sajtó Bethlen magyar miniszterelnök londoni útját is ezekkel a készülődésekkel hozta kapcsolatba. A kérdésben a kisanant államok kormányai között az elmúlt héten élénk távirati eszmecsere folyt s ennek eredménye volt az a kategórikus kijelentés, amelyet Maniu miniszterelnök a külföldi újságírók előtt Habsburg Ottó: ak

a magyar trónra való visszatérése ellen tett. György exkirály ugyancsak közeli visszatérésre és restaurációra gondol. A trónkövetelők mozgolódása azonban nemcsak a szomszédos államokban észlelhető. A külföldi sajtó ismét élénken foglalkozik II. Vilmos német exesászárnak a német trónra való visszatérési terveivel. Hogy ezek a serevek ép oly szerencsés kimenetelűek lesznek, mint II. Károly királynak a román trónra való visszatérése, azt természetesen csak a jövő fogja megmutatni.

Bratianu Vintila is behodol Károly királynak

Az új alminiszterek letették az esküt, Maniu miniszterelnök nagy expozéja a többségi parlamenterek előtt

Bucaresti-Bukarest, június 18. (Az Új Kelet tudósítójától.) Bratianu Vintila hívei ma már nyíltan hangoztatják, hogy a liberális párt már a közeli hetekben be fog hódolni Károly királynak. A liberális párt vezetőiben az a meggyőződés alakult ki, hogy a párt teljes szakadását és bomlását esakis így módon tudják megakadályozni. Bratianu Vintila maga is kijelentette a párt végrehajtó bizottságának legutóbbi ülésén, hogy a liberális pártnak kötelessége felvenni a normális kapcsolatokat a koronával, mert csak így akadályozhatják meg a nemzeti-parasztpártot abban, hogy nemzetellenes politikáját tovább folytassa.

Politikai körökben élénken kommentálják a liberálisok gyors párfordulását, amelynek legjobb bizonyítéka az, hogy a Viitorul nap-nap után részletesen referál az öfelségével kapcsolatos eseményekről.

Maniu beszámolója

Bucaresti-Bukarest, június 18. A kormánypárt tegnap este érkezeletet tartott a szenátus ülésében. Az értekezleten Maniu miniszterelnök mondott nagyobb beszédet. Mindenekelőtt a legutóbbi eseményekkel foglalkozott és Károly király trónralépését, mint az utóbbi évek egyik legszerencsésebb eseményét jellemezte. Hangsúlyozta, hogy a király az első pillanattól fogva a legalkotmányosabb uralkodónak bizonyult és biztos abban, hogy a nemzetnek hoz-

záfűzött reményei a legteljesebb mértékben megvalósulnak.

A nemzeti-parasztpárt magatartása ebben a kérdésben mindvégig következetes marad. A párt mindig leszögezte azt az álláspontját, hogy a január 4-i aktus súlyos politikai hiba volt. A nemzeti-parasztpárt a nemzet úterén tartja a kezét és megérezte annak óhaját.

A kormány feladatai

Ami a programot illeti, a kormány folytatja ott, ahol elhagyta. Elsősorban a közigazgatási reform végrehajtása a nagyfőnökség feladat, azután pedig a pénzügyi, mezőgazdasági és ipari válság leírása.

Fokozni kell a termelést és munkát, amely minden fejlődésnek az alapja. A helyzet igen súlyos, de meg van győződve arról, hogy sikerülni fog az ország helyzetét fokozatosan megjavítani. A liberális párt kormányzása rendkívül sok bajt okozott és bukásuk után sem hogy programjának gyakorlati eredményeit megvalósulva láthassa. A liberálisok aknamunkájára jellemző, hogy mindenféle akadályokat akartak gördíteni a Mezőgazdasági Hitelintézet elé, de magatartásukkal nem érnek célt.

Ma már nem képeznek komoly ellenfelet a liberálisok, amit, mint a parlamenttárizmus törhetetlen híve, sajnálattal kell konstatálnia.

Nincs komoly ellenzéki párt, amely megfelelő erővel rendelkezne a népből, pedig a kormány a komoly, tárgyilagos ellenzéki kritikát szívesen venné.

Maniu végül kérte a párt tagjainak fokozottabb fegyelmet és szolidaritását.

A párt tagjainak nevében Bratianu majd Pop-Csicsó, a miniszterelnök iránt teljes bizalmukról biztosították Maniut, akit lelkesen ünnepeltek.

A király és a választójogi törvény

Bucaresti-Bukarest, június 18. Károly király öfelsége ma délelőtt hosszú audiencián fogadta Mirto v. iparügyi minisztert, akivel a választási törvény módosításáról folytatott tárgyalásokat. Mirto az audiencia után kijelentette az újságíróknak, hogy el fogja készíteni a törvény módosításáról szóló javaslatot, amelyet parlamenti iniciatívából a kamara elé terjeszt.

Kineveztek az alminisztereket

Bucaresti-Bukarest, június 18. A hivatalos nap mai száma közli az új alminiszterek kinevezését a következőkben: miniszterelnökség: Lugoseanu és Gafencu, belügyminisztérium: Angheliescu, egészségügy: dr. Moldovan Iuliu, pénzügy: P. Ioanitescu, földművelésügy: Potarca és Petre Andrei, közlekedésügy: Crisan és kultuszminisztérium: Pop Ghita.

A második belügyi alminiszteri állás ügyében még nem döntöttek, Bogos és Gelmegeanu között. Utóbbi nem beszarabiai ugyan, de ott választották képviselővé és hír szerint a Stere-csoport is szívesen látná kinevezését, míg Gogosal szemben éles ellenzéki álláspontra helyezkedett.

A párt élesen harcol ellen. A szakszervezet vezető tagját elbocsáért bizonyos opporionizmus felé hajló vezetési központban ki és a vezetőknek nyitaniok a tömeép gazdasági helysák az ország gyors és a mezőgazdaság alapokra való át...
k munkássága kultevékenységre van tuk az utánpótlásari vezetésre alkalrelölése és a külföldi való összeköttetéslektív szerződésekgyeembe kell venetét és számitaniok gazdaságának álta...
szervek beavatkötőség munkájábaeg van tiltva.
évvel a munkásokalmának kikialtása...
széggel végrehajtottzzájáru a külföldés talán még inkábberek, tudósok, mérk találhatók a lega hatóságok és a nazásu emberei köket a hajóépítésnél előállításánál, a zeseinél, a racionaemgyárak építkeés mély építkezésekok gyártásánál. A t erő gépeket szált és szerelt fel. A em minden világkötött, amelyeknekelés fokozására kiabb technikai viv...
asok és parasztokulisszaja lehullottulisszát építene: a ulisszát, amely a a súlyeszi. A szovndja: ez csak átmeas ma is ura az mindent a munkás k. Igaz, a kényszer kormány ezt esió számunkra. Mi et és metódusokat ni. De nem tagdrek nagyok.
k, milyen kényszerál ez az új kulissza amikor erre gondot a metódust, amely nyomorba taszít, ak, hogy az ipari etorosország hatal et produkált.
tte meg latkozott áról
si javaslatot
kijelentései miatt. A szövetségi tanán 26 szavazattal ita a lefegyverzési
Miklas köztársasági tte Hainisch keresmondását és a tárglenes ellátásával bizta meg.
ELENY KÖNYVET Z ÚJ KELET BAN.
Junius 1-10i ber 30-ig.
érelmeszedés, szél- levégő reichenhalli
uma, várszegénység, asavas fordók.
gyszerű megbetoge- manesti. Strada Bre-

FIGYELEM!
Megérkezett a Dréher Haggemacher
Korona-sör
ala Pilsen
Naponta friss csapolás a „FLORIDA“-kertben

Néhány jegyzet az új Szatmárról

— Szatmár zsidói között —

Szatmár, június közepén.

Négy-öt évvel ezelőtt jártam utoljára Szatmáron, valami viharzó hitközségi ügyekkel kapcsolatban. Annyi lelkese-déssel vettem bele magam akkor ezek-be a dolgokba, hogy a várost magát alig néztem meg. Most mégis feltűnt, hogy az irdatlan nagy főtér egy része parkká változott. Fialat fákblól lugasok és sétányok varázsolódtak elő, fehér kerti padokkal, rajtuk nyugdíjasok, vagy munkanélküliek. Virágos részek, szökőkutak. Kicsit vidékies, ez, mint valami díszes alföldi udvarház kertje, de minden új és jól ápolt, ami felüdt ebben a tikkasztó, poros alföldi levegőben. Sétalok, pihenők, kávéházi üdülők összpontosulnak. Az ember azt hinné, valami fürdővárosban van, olyanszerű a zajlás. A Dácia-kávéház két traktusán két csoport: a kalaposok és a kalap-talanok csoportja. Kevés beszéd van ilyenkor, a nap ránehézedik az agyve-lőre és bizonyára jobb, ha a tarkót ka-lap fűdi. Ilyenkor érzem az ember, hogy milyen hasznos hagyományhűnek lenni. Különösen, ha nincs is haja az em-bernek, ami felfogja a nap bomlasztó, tüzes sugarait.

Nyári esendben autók túlkölnék. A park tövében testes autók invitálnak az állomásra. Bikszád fürdőbe, az Avas-ba, Somkutra, Szatmárhegyre, Szilagy-osehre és — a strandra. Ez a strand is új, akár csak a park, két éves és olyan, hogy beillenék bármelyik nagyvárosba. Homok, sétány, sok izléses filagória, vi-rágdomb, tetszetős, apró kabinok, a leg-többje magánvagyon. A takarékosabb szatmári polgár — így informáltak — télire hazaviteti a fürdőházaeszkákat, beállítja udvara közepére, kályhával szereli fel és itt melegedik. A szatmári házak szobái ugyanis tágasak, a tüzelő-anyag pedig nagyon drága.

Ha a strandon jár az ember, nem is hiszi ezt. Jólöltözöttek az emberek (a strandon több a sétáló, mint a fürdőző), jókedélyűek és a nők között vannak olyan kultivált szépségek — kettőt szem-lyesen is volt szemcsém megismer-ni — akikhez fogható a francia diva-ran is kevés akad. Mondják, kifelé élő emberek a szatmáriak és nem engedik, hogy a veséjükbe nézzenek. Panaszko-dnak a borzalmas gazdasági viszonyok miatt, de mindig hozzátesszik, hogy ők ezt az istenesapást átmenetinek tekintik. — Gott wird helfen. Warum? Weil er muss helfen! — mondják jiddis akcentussal. Isten megsegít. Muszáj segítenie, ez az ő kötelessége.

Egyelőre azonban a szatmáriak nem mennek fürdőhelyre, megteszi a strand is. Isten idehaza segít.

A jiddisnek külön birodalma van Szatmáron. Kezdődik a Báthory uca elején és végződik valahol a cigányso-ron. Ez a gettó nem szűk és ódon, mint a nyugati városokban. Az uccák széle-sek és horizontosak, pajeszos, meztlá-bas gyerekek hancuroznak a porban, a bet hamidrasokból bánatos-unotton sza-kad ki a gyermekek és melamedjeik melodikus tanulatása. Köznapokon éle-sen látszik az osztálykülönbség. A föld-szintes házak felső részein a polgári chaszidok, odalent, a szuterén-helyisé-gekben a zsidó proletárok. De a kétség-beejtő szegénység és a polgári nyuga-lom közötti ellentét eltűnik szombaton. Pihenkor mindenki kiöltözködik a get-tóban, péntek este egyképpen, vigaszo-san lobognak a gyertyák. A zsidó sze-gények leginkább kézművesek és uccai árusok, sok közöttük azonban a koldus, vannak, akik Németországba és Hollan-diába is kijutnak az adakozó testvé-rekhez.

Reinitz családja is a gettó egyik uc-cájában, a Kert uca sarkán lakik. Szép földszintes polgári házban. Reinitz családját szeretik Szatmáron. Kicsiny fűszerboltjukban zsidók és nem zsidók szívesen vásárolnak. A gyerme-kek szorgalmasak, „jól sikerültek“, a-hogy azt arrafelé mondják. Az egyik leányát Palesztinában egy amerikai zsi-dó vette el, jól megy a sora — írja haza — Egyik fia szintén Palesztinában él, „ül és tanul“. Egy rabbi leányát vette el. Egy fiatalabb fia nyomdász. Magya-országban él. Egyik kislánya a szilágyso-

lyói jesiván tanul, a leányok perzsát szőnek, varrnak, az üzletben kiszolgál-nak. Összesen heten vannak.

Reinitz nem ír haza. A gyermekei sem írnak hozzá a börtönbe Nagyenyedre. Teljesen elszakadt a családjától. Ha mégis szó esik róla, harmadik személy-be említik.

Hazajövet a vonaton valaki megmu-tatja az új Miss Hungária képét egy újságban.

— Szaploneczay Éva — mondja és mo-solyog. Ipszilonnal írja a nevét a kis-lány, valamikor Berger volt. Magam sem tudom, hogyan lett belőle Szap-loneczay. En emlékszem az anyjára, ami kor még Székelyhídon férjhez ment Ber-ger doktorhoz. Erdélyszerte ismert szép ség volt. Volt kire hasonlítson.

— Ő tehát a második Miss Hungária, aki zsidó. És a második, akinek orvos az édesapja.

— Nem merek megesküdni rá, hogy Szaploneczay nem tért ki. Sőt nagyon valószínű, hogy megiette.

— A leánya azonban határozottan zsidó szépség — jegyzi meg valaki.

— A keresztvíz — mondja egy román hölgy — nem változtatja meg az embe-reket.

Igy mondta, nagyon okosan. A ke-resztvíz nem szépít, nem esunyt, nem változtat.

Karakterbeli dolog.

A kolozsvári román operától a délafrikai Benoni város kántori állásáig

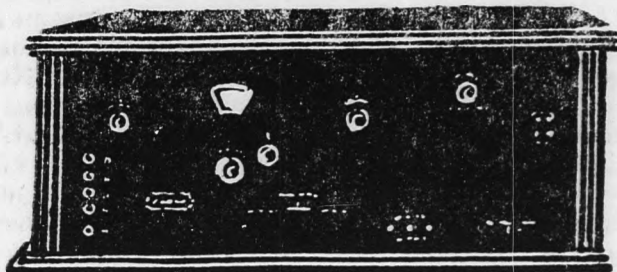
Kanner Slomo ismerteti a délafrikai zsidók helyzetét

(Cluj-Kolozsvár, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától). Az erdélyi zsidó pionír mozgalom ifjúságának egyik pionírja volt Slomo Backon-Kanner, a kolozsvári román Opera egyik volt fiatal tenoristája. Nem volt olyan cionista rendezvény, amelyen ennek a lelkes fiatalembernek szépen csengő tenorja meg ne nyerte volna a szíveket. 1922-ben Londonba ment, ahol a város északi területének egyik nagy zsidó templomában a Stampford Hill zsinagógájában kántornak választot-ták. Négy évig látta el ezt a tiszt-séget. Innen dr. Herz londoni főrabbi ajánlatára a Johannesburg melletti Benoni délafrikai városba ment kán-tornak, ahol azóta is működik. Slomo Backon-Kanner a napokban rokoni látogatásra hazatért. Kanner a transvaali zsidóságról a következő érdekes adatokat közölte velünk:

Johannesburgban 300 ezer angol, holland és egyéb nemzetiségű lakos között 25 ezer zsidó él. Intézkedik azon ban olyan nagyarányúak, mint bár-melyik 100 ezer főnyi zsidó közösségé. Gyönyörű templomaikon kívül fenn-

BECSERÉLHETI elavult telepes készülékét a STANDARD-CSEREAKCIÓ útján modern hálózati STANDARDYNE-re

Kedvező havi részletfizetés!

Kedvező havi részletfizetés!

Rádiókereskedője ingyen bemutatja és felvilágosítást ad.

Nagykarolyban egy asszonyt hoztak a vonatra. Rosszul lett és Váradra akar tak szállítani a kórházba. Váradon azon ban már mint halottat emelték le a vas-uti kocsirol.

Nem beszélünk szépségekről és más hívságos dolgokról. A Halál odaszállott a folyosóra és betekintgetett a kupékba, ki dermedten nézte, ki fájdalmas, fárad-tan gyunos mosollyal.

A vonat dübörgött, de a fekete szár-nyak suhogását nem tudta tullármázni.

Szabó Imre

men. Ujabb mozgalmat indított az összes jótékony egyesületek összpön-tosítása érdekében és a hitközséget népközséggé igyekszik átszervezni.

A johannisburgi zsidók 90 száze-léka igen jó cionista. Majdnem mind-egyik propagálója a zsidó nemzeti eszmének és legtöbbit mond az a tény, hogy a 60 ezer lelket számító délafri-kai zsidóság a Keren Hajjeszódra nem kevesebb, mint 150 ezer fontot adományozott. Johannesburg polgár-sága szívesen dolgozik együtt a zsi-dókkal, amire legszebb példa, hogy a város polgármestere, Newstadt — egy oroszországi származású zsidó —, akit immár másodsor választottak meg a város polgármesterévé.

Benoni kicsiny város Johannesburg mellett, mindössze 21 éve, hogy fel-épült. Ötvenezer lakója közül huszezer fehér, harmincezer pedig néger, akik külön városrészen laknak. Majdnem mindnyájan az arnybányák munká-sai. A zsidók javarészt iparosok, töb-ben ugynevezett „koncessziósok“, akik a bányatulajdonosoktól a bányamun-kások ruha és élelme ellátására kap-tak kizárólagossági jogot. Sokan fog-lalkoznak földműveléssel és a legjobb agronómusok a zsidók soraiból kerül-nek ki. Két fiatal zsidó gazda, Laza-rus és Léwy, olyan teljesítményeket ért el a burgonya- és tengeri-nemesi-tés terén, hogy az angliai mezőgazda-sági termékek kiállításán is legelső díj-jal lettek kitüntetve.

Benoni városának zsidó hitközsége mindössze kétszáz hitközségi adót fi-zető tagot számlál. Évi budgetje azon-ban 5000 font. Kántort, metszőt, ki-tűnő Talmud Tórárt tart fenn, ahol héberül tanítanak. A városkában a Keren Hajjeszódra tavaly 3000 font gyűlt össze, az augusztusi események után a Tsuvatenu-akcióra ezer font.

Néhány héttel ezelőtt Jabotinszky bejárta az országot. Mint kiváló szónoknak nagy sikerei voltak, de látoga-tásának politikai nyomai nem igen mutatkoznak. A revizionista eszmének e zsidóság között kevés talaja van. Délafrika felé újabban beszüntették a bevándorlást. A világkrízist itt is érzik, jóllehet minden tizedik ember autótulajdonos és pedig nem valami ileső Ford-autó tulajdonosa.

Bethlen az angol alsóházban

London, június 18. Bethlen magyar miniszterelnök Rubidó-Zichy Iván lon-doni magyar követ kíséretében ma délután megjelent az alsóházban és félóra hosszat tárgyalt politikai és ál-talános érdekű ügyekről Lloyd George volt miniszterelnökkel. Hendersonnak Bethlen tiszteletére adott ebédjén részt vettek a kormány összes Londonban tartózkodó tagjai, továbbá a királyi magántitkára, London lordmayorja és mások.

Az első nagyszabású magyarul megjelent cionista könyv

Megjelent!

Mindenkinek ismerni kell az ujkori zsidóság fejlődését

Adolf Böhm:

A cionista mozgalom

A cionista irodalom standard műve

magyar nyelven

Évtizedek óta nem jelent meg magyar nyelven ilyen hízagpótló zsidó könyv. Tartal-mazza a zsidó nemzeti mozgalom történetét Herz haláláig

Ara 120 lej

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

(Az összes előzetes beküldésénél 8— lej, utánvételes szállításnál 17— lej költség)

Jantzen Benger V T. és Tricotage

gyártmányu fürdőruhák

a legujabb színösszeállításban, óriási választékban, olcsó arak-ban már kaphatók

Sándor

kötött-szövött és rövidaru üzletében Cluj, r. Unirii 9.

a toro cet, a Lénarc

(Turda-Torda, let tudósítójától) tüzte ki az itélet autós“ banditák vényszék. A tá megnyilatkozott mumra fokozodo sének napján.

Már a kora re mas tömeg hőm épülete előtti tér pant harcias, esal őri kordon képes sét. Egyesek úgy nak. Aktaesomé alá, hivatalos ág gukra és így esal szani az ügyelet

Csepr Az emeleti foly regi ideges lépte vissza. Erősen igazság ereje le olvasott vádakat. — Feltétlenül — hogy a törvé adni számomra remnek fontos st nevezésem előtt dalomnak.

A folyosó más csoport hevesen tippelések körül. rásból“ tudni vél fogytiglani fejei szék. Kéri azonb a legnagyobb meg ezt a titkot.

Újabb fantaszt váraokozók körébe — Nézeteltérés zött. Egy harma ki a tanácsot és tárgyalást.

Az érdeklődés védőjének, dr. G fordul. A védő a ható. Az egyik jegyzi:

—Lehet, hogy attól tart, hogy honorálni azon szerint Somogy mert a meggyor törvény megkegy a földi igazság hajoljon az isten

Tizenegy óra tömegem nyugta vesz erőt. Egy te az atmoszférában

Végre 12 óra gyalóterem ajtó lanatok alatt zs ügyész és a védő Feszült várakoz

Az egyik sar uriaszony hulle édesanyja.

Bevezetik a v elegáns szürke léptekkel közele hoz. Kissé megt godtan viselked roppant ideges. osztálytársai m viselkedik most gimnáziumban. felejt jelesre. El elő.

Fél egy után a a törvényszék ta tatálja, hogy az jelen vannak. El visszafajított ese letet.

A törvényszék mogyi Ferencet

Husz évi fegyházra ítélte a tordai törvényszék Somogyi Ferencet, a „fekete autós” banditák vezérét

Lénárdot és Turzait 4-4 évi, Gáspárt 3 évi fegyházra ítélték. Csepregit és Banciut felmentették a bűnrészesség vádjáról

Somogyi igazságtalannak tartja az ítéletet

(Torda-Torda, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt 11 órára tüzte ki az ítélet kihirdetését a „fekete autós” banditák perében a tordai törvényszék. A tárgyalás menete alatt megnyilatkozott érdeklődés a maximumra fokozódott az ítélet kihirdetésének napján.

Már a kora reggeli órákban hatalmas tömeg hűpölyög a prefektúra épülete előtti térségen. A tömeg roppant harcias, csak a kivezérvált rendőri kordon képes megfékezni beözönlését. Egyesek ügyes eselhez folyamodnak. Aktacsomót vesznek a hónuk alá, hivatalos ábrázatot öltenek magukra és így csakugyan sikerül kijátszani az ügyeletes rendőrtisztet.

Csepregi biztos a dolgában

Az emeleti folyosó akusztikája Csepregi ideges lépteinek dobbanásait veri vissza. Erősen bizik benne, hogy az igazság ereje le fogja győzni a fejére olvasott vádakat.

— Feltétlenül hiszem — mondotta —, hogy a törvényszék elégtételt fog adni számomra és tisztviselői karrieremnek fontos stációja, szolgabírói kinevezésem előtt visszaadnak a társadalomnak.

Fantasztikus tippelések

A folyosó másik sarkában egy kis csoport hevesen vitatkozik a különböző tippelések körül. Valaki „biztos forrásból” tudni véli, hogy Somogyit életfogytiglani fegyházra ítéli a törvényszék. Kéri azonban a hallgatóit, hogy a legnagyobb diszkrécióval őrizzék meg ezt a titkot.

Újabb fantasztikus hír szárnyal a várakozók körében: — Nézeteltérés támadt a bírák között. Egy harmadik bíróval egészítik ki a tanácsot és előlrol kezdik a fő-tárgyalást.

Az érdeklődés hirtelen Somogyi védőjének, dr. Giurgiu személye felé fordul. A védő azonban sehol sem látható. Az egyik ur szellemesen megjegyzi:

—Lehet, hogy azért nem jött el, mert attól tart, hogy a bíróság nem fogja honorálni azon álláspontját, amely szerint Somogyit fel kell menteni, mert a meggyónás folytán az isteni törvény megkegyelmezett neki és most a földi igazságszolgáltatás meg kell hajoljon az isteni kegyelem előtt.

Tizenegy óra már rég elmúlt. A tömegben nyugtalanság és idegesség veszi erőt. Egy teljes óra telik el ebben az atmoszférában.

Lénárd édesanyja

Végre 12 órakor megnyílik a tárgyalóterem ajtaja és a közönség pillanatok alatt zsúfolásig megtölti. Az ügyész és a védők elfoglalják helyüket. Feszült várakozás.

Az egyik sarokban egy ezüsthaju uriaszony hullatja könnyeit: Lénárd édesanyja.

Bevezetik a vádlottakat. Somogyin elegáns szürke ruha van. Ruganyos léptekkel közeledik a vádlottak padjához. Kissé megtörtnek látszik, de nyugodtan viselkedik. Lénárd azonban roppant ideges. A tömegben szorongó osztálytársai megjegyzi, hogy úgy viselkedik most, mint hajdanában a gimnáziumban, ha történetesen nem felett jelesre. Ez pedig ritkán fordult elő.

Fél egy után néhány perccel bevonul a törvényszék tanácsa. A jegyző konstatálja, hogy az összes érdekelt felek jelen vannak. Ezután Stefanescu elnök visszafojtott esendben kihirdeti az ítéletet.

Az ítélet

A törvényszék bűnösnek találja Somogyi Ferencet előre megfontolt em-

berülés és négy betörés megszervezésének vétségében. A beregszászi Duna-bank kifosztásában nem találja bűnösnek. Lénárdot és Turzait a törvényszék felmentti a gyilkosságban való bűnrészesség vádjáról, de bűnösnek mondja ki őket négyrendbeli betörés vétségében. A törvényszék beigazoltnak látja Gáspár bűnrészességét is, Csepregit és Banciut azonban felmenti a bűnrészesség

vádjáról.

Konkluzióképpen: Somogyit 20 évi fegyházbüntetésre, politikai jogainak 10 évre való felfüggesztésére és 10 ezer lejes pénzbüntetésre ítéli a törvényszék. Lénárdot és Turzait 4-4 évi, Gáspárt 3 évi fegyházbüntetéssel sújtja, amelyből hét hónapi vizsgálati fogságot beszámít a törvényszék. Csepregi és Banciut felmentésben részesül, csupán jog-

S. O. S.

Két nap óta borzalmas vihar dühög a Fekete tengeren

Bucaresti-Bukarest, június 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Fekete tengeren két nap óta irtózatoss vihar dühög. A hullámok oly magasra csapnak a kons-

tancai parton, hogy az elmúlt éjszaka több tengerparti ház tetőzetét lesodorták. A tengerészeti hivatal állandóan kétségbeesett SOS jelzéseket vesz fel a

talán fegyverviselésért marasztalják el 15-15 ezer lej pénzbüntetéssel.

Az ügyész, Gáspár büntetését kivéve, súlyosbításért, a védelem az összes vádlottak érdekében enyhítésért felebbezést jelentett be.

Az elnök megkérdezi a vádlottakat, van-e valami kívánságuk?

„Vigyenek a cellába”

Somogyi: Igazságtalan az ítélet.

Elnök: Kívánja, hogy a fellebbezés idő tartamára szabadon bocsássák?

Somogyi: Nem! Vigyenek az engemet megillető cellába.

A déli nap fénye ömlik be az ablakokon keresztül. Az egyik vádlott felsóhajt: Ez nem a „mi napunk” sugárzása.

A szuronyos fogházörök visszakísérik a börtön celláiba az elítélteket. A közönség csoportokba verődve boncolgatja az ítéletet. Majd esend borul a prefektúra épületére. Csak a fájdalomtól meg tört anya marad a rácsok előtt és könynyes szemmel kíséri a szuronyok között elhaladó fiát, akit négy esztendőre szakított el tőle a sors.

(d.)

lepes készülékét a CIÓ utján NE-re

Kedvező havi résztlfizetést

ositást ad.

zgalmat indított az egyesületek összpönés a hitközséget szik átszervezni.

zsidók 90 százalata. Majdnem mind-a zsidó nemzeti bet mond az a tény, ket számító délafrikeren Hajjeszódra int 150 ezer fontot hannisburg polgárzozik együtt a zsi-

re, Newstadt — egy azású zsidó —, akit választottak meg a révé.

áros Johannsburg 21 éve, hogy felkőja közül huszezer pedig néger, akik laknak. Majdnem rnybányák munkárészt iparosok, töb-

oncessziósok”, akik tktól a bányamunme ellátására kap- jogot. Sokan fogelással és a legjobb dők soraiból kerülzsidó gazda, Lazan teljesítményeket és tengeri-nemesi-angliai mezőgazda- tásán is legelső díj-

k zsidó hitközsége hitközségi adót fi- Évi budgetje azon- antort, metszöt, ki- at tart fenn, ahol

A városkában a tavaly 3000 font gusztsúsi események leóra ezer font.

zelőtt Jabotinszky. Mint kiváló szó- i voltak, de látoga- yomai nem igen rizionista eszmének évés talaja van. abban beszüntették világkriszt itt is den tizedik ember pedig nem valami ajdonosa.

len isóházban

B. Bethlen magyar dó-Zichy Iván lon- kíséretében ma az alsóházban és ált politikai és ál- kről Lloyd George kel. Hendersonnak adott ebédjén részt összes Londonban továbbá a király on lordmájorja és

tt és rövidáru etében

. Uniril 9.

A berlini energia-világkongresszuson minden egyes résztvevő saját anyanyelvén beszélhet és saját anyanyelvén hallja a szónokok előadását

Berlin, június 18. Június 16-án nyílt meg a berlini energiakongresszus. Mint az Uj Kelet megírta, a kongresszus tanácskozásainak középpontjában az a probléma áll, hogy milyen új energiákkal helyettesíthetők majdan azok a természetes energiaforrások, melyek ma világszerte kifogyóban vannak. A tudomány feltevése szerint az olaj még korábban fog kifogyni, mint a szén, mert az autók és motorok felfalják a készleteket.

Eppen a fogyó természetes energiák készlették az egyes országok gazdaságpolitikusaik arra, hogy energiagazdálkodó intézményeket létesítsenek, melyeknek feladata a rendelkezésre álló energiákat magasabb értékű energiába átalakítani és a parlagon heverő energiákat az emberiség szolgálatába kény- szeríteni. Főképp azok a javaslatok érdekelnek bennünket, melyek a parlagon heverő energiák kikutatására és az eddig elért eredmények méltatására vonatkoznak. Ilyenek például a föld belsejében feltártolt melegmennyiség, a nap sugarainak energiája és a vízierő.

Minden energiák ősforrása: a nap

A leghatalmasabb energiákat kaphatjuk a naptól, mely az összes létező energiáknak ősforrása. A különböző napmelegátalakító gépekkel eddig tekintetbe vehető eredményeket el nem értek. Azonban mióta feltalálták a képtávirónál és távolbalátónál használt fotocellát, mely a fény intenzitását elektromos árammá változtatja, elméletileg tehát közelebb jutottunk a probléma megoldásához, hogy a napsugarak intenzitásából hogyan lehet elektromos energiákat kiemelni.

A fotocella, vagy a vízierő?

A fotocella javításán állandóan dolgoznak, sokan azonban a vízierőben látják a jövő korszaknak életfennartó lelkét. A víz elektrolitikai szétbontása alkalmával minden különös erőfeszítés nélkül 1865 atmoszféra nyomást kapunk és ez az óriási ingyennyomás olaj energia, mely a szén örökségét talán átveszi. A víz elektrolitikus szétbontásánál a víz gáznemű testé alakul, melynek expandáló ereje van. Ez az expandálás ugyan nem egyéb, mint a befektetett munka erővesztése, azonban, ha az elektrolitikus folyamat alkalmával a keletkező gázoknak kiterjedését meggátoljuk, akkor a gázok nem expandálnak, hanem megtartják a folyékony víznek eredeti térfogatát és ekkor az expandáló erő kb. 1865 atmosz-

féra nyomást jelent, mely energia ipari célokra felhasználható. Ezek a javaslatok még laboratóriumi kísérletezés stádiumában vannak.

A tudósok berlini parlamentje és a „Polyglott-készülék”

A berlini energiavilágkongresszuson 47 állam elismert tudósokkal és közgazdászokkal képviselteti magát és a világ minden tájáról több mint 1000 érdeklődő vesz részt.

Minden nemzetközi kongresszus jelentékeny hátránya a kölcsönös tanácskozás és megértés nehézsége. A vitatások eredményes lebonyolítása majdnem lehetetlen s csak azok között lehetséges, akik egymást kölcsönösen megértik. Ezt a hátrányt egy német találmány, a többnyelvű Polyglott-készülék kiküszöböli, melyet a berlini kongresszuson legelőször mutatnak be. A találmány lényege abból áll, hogy minden résztvevő hangszigetelő telefon (mikrofon) útján a maga nyelvén hallja a bármily nyelvet használó előadó vagy felszólaló szónok beszédét. A vitatásokon mindenki saját anyanyelvén kap választ, habár az előadó vagy felszólaló más nyelven beszél.

Ez a rejtélyes és szenzációt keltő készülék amilyen egyszerű, olyan egyszerű. A gyűlés termében a szónoki emelvény mögött az összes tekintetbe veendő nyelveken beszélő tolmácsok egy külön helyiségben vannak, mely helyiség olyképpen van építve, hogy a tolmácsok az előadót és a közönséget látják és hallják, de viszont a közönség a tolmácsokat nem látja. Az előadó és minden tolmács előtt erősített beszélő mikrofon van elrendezve. A tolmácsok mikrofonja hangszigetelő hagylóval van ellátva, úgy, hogy egyiknek beszédje a másikét nem zavarja.

Minden asztalon egy tolmácsoló készülék...

A kongresszus minden résztvevőjének asztalán hangszigetelő hallgatókagyló és kis kapcsolótábla van elhelyezve, melyen annyi feliratokkal ellátott gomb átható, ahány tolmács van. A hallgató valamely gomb lenyomásával elektromos összeköttetést létesít a kívánt tolmácsal és csak annak beszédjét hallja, míg az előadót csak látja de szavait nem hallja. Minthogy az előadók beszédje előre meg van állapítva, azokat a tolmácsok gyűlés előtt lefordítják és az előadóval egyidejűleg leolvashatják.

A tolmácsoknak csak arra kell vigyázni, hogy az előadó beszédjét hang-

tengeren veszteglő hajóktól, amelyek a vihar következtében nem képesek a kikötőbe bejutni.

lejtésben, retorikus jellegével és összhangzásban híven utánózzák. Minthogy a tolmácsok az előadói emelvény mögött foglalnak helyet, a japán hallgató szentül meg van győződve, hogy pl. a magyar előadó japánul beszél, de tényleg nem az ő hangját, hanem a japán tolmács hangját hallja. Ez a találmány a világ minden tájáról érkező és különböző nyelven beszélő tudósokat és nemzetgazdászokat egyesíti és ezzel megszűnt a kongresszusokon eddig tapasztalt bábeli zűrzavar!

Jó könyvek

Az utóbbi hónapok könyvterméséből mindenféle izlés, irodalmi érdeklődés megtalálja a megfelelő művet. Közönség és kritika egyaránt elismeréssel fogadta ezeket a könyveket.

- Komáromi: Az Ősdiák vköt. Lei 160.—
- Doey J.: Arany János vköt. „ 198.—
- Mark Twain: A titokzatos idegen vászonkötésben „ 96.—
- Markovits R.: Aranyvonat „ 160.—
- M. C. Weyer: Egy férfi a multjára borul vkötésben „ 160.—
- Hay Gyula: Színhely: Budapest, idő: 10 év vkötésben „ 90.—
- Benn: Háboru — — — „ 204.—
- Remargue: Nyugaton a helyzet változatlan — — — „ 120.—
- Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan — — — „ 163.—
- Munk Arthur: A nagy káder „ 164.—
- Fábián Béla: Hat 16 40 ember „ 136.—
- Ludwig: Julius 14. — — — „ 228.—
- Arnold Zweig: Grisa őrmester I—II kötet — — — „ 216.—
- Kessel: A repülőtiszt — — — „ 108.—
- Ilja Ehrenburg: Moszkvai sikátor — — — „ 108.—
- Révész Béla: Egyedül mindenkivel — — — „ 123.—
- Földi M.: Kezdődik újra minden — — — „ 238.—
- Jack London: A mayák kincse „ 198.—
- Oppenheim: A fekete pásztor „ 54.—
- Renard: Flechambeau urból bacillus lesz — — — „ 54.—

Kapható az „Uj Kelet” könyvvezetelyében.

— A Calmotte-oltás újabb áldozata. Berlinből jelentik: Lübeckben ma éjszaka a Calmotte-oltás következtében újra meghalt egy csecsemő. Ez már a negyvenegyedik halálos áldozat. Még 65 gyermeket ápolnak a kórházban, kik közül negyvenyolcnak állapota keveset javult.

adóhivatal pénztá-
adóra kirabolták a
állában elhelyezett
adóhivatal köz-
szonkét községnak a
idea adófönök meg-
art a hivatalban és
tivalót intézett el.
helyiséget gondosan
ap vette észre, hogy
ki van rabolva. Az
mintegy 170 ezer
nyomozás folyik.

gyosztály új főnöke,
esztor a kihágási
Chendi György
vezte ki, aki már a
lított is kihágási bíró
ése alatt bizonyára
g dolgozni új hiva-

és bizonyult rá a
lító főörzsorvosra.
A katonai főügyész
A főörzsorvos, az
asztotegetési ügyével
hangzott vádbeszéd
tét említette meg.
nem került sor.

eli sikeresítés miatt
lító itéltek egy szen-
ót. Szentestől jelen-
nyeszek kétheti. Szen-
nyalás után három-
háza iratle Feuer
akereskedőt. Feuer
l összevásárolta a
lt a tőzsdén, nagy-
ában veszteségei el-
den vagyonát, ha-
ját is, akiket igen
sított. Körülbelül
sikkasztásban, ma-
in és szíznál több
áneselményekben
g bűnösnek. Az ité-
gy zajongással fo-
a védő azonban
letben, úgy, hogy
tt.

T". (Teljes kiadás)
z Uj Kelet könyv-

meg először
nyelven
atott háborus regény
LAESER:
esek

lvein sok millió
el, több mint 300
önyv
lelei
könyvosztályában

gyik legbecesebb
mellyel fiatal író
a német irodalom
elkdedett. „A 902-
Németország élete
egénye. Hatalmas
nyve, de elejétől
galmas, izgató
lme néhány sze-
fogadták a kri-

semmiféle siker
ob, mint a felnőt-
alom: generáció-
tizienhat éves ifi-
ti, hogy fogalma

Die Menseheit.
sórangu irodalmi
us korszak egyik
ama".

Remarque.
ez, mely megszé-
ny gondot fordít
en és rendkívüli

Thomas Mann.
a legszebb paci-
s — Zsidókérdés
szociális kérdés
— A kapitalizmus
en problémái egy
yban.

ekkel együtt 100
éttel 110 lei.

Keletben

— A párizsi orvosok a sofförjöltek
orvosi megvizsgálását követelik. Pá-
rizsból jelentik: Az orvosi akadémia
tegnapi ülésén dr. Hayen a gyakori köz-
kedési balesetek megelőzéséről tartott
előadásában annak szükségességét han-
goytatta, hogy a hatóságok a vezetőiga-
golványok kiszolgáltatása előtt a sofför
jölteket vessék orvosi vizsgálat alá,
mely alkalommal ideg és szellemi álla-
potukat tegyék az orvosi alapos vizs-
gálat tárgyává.

— Pozsonyban kommunista összees-
kevést leplezték le. Pozsonyból jelen-
tik: A rendőrség ottan nagyszabású
kommunista összeesküvésnek jött a
nyomára. Több gyanús embert tegnap
letartóztattak. Házkutatásoknál sok
olyan iratot találtak, melyekből kétség-
telenül megállapítható, hogy a pozso-
nyi kommunista organizáció erős tevő-
kenységet fejtett ki abban az irányban,
hogy a volt monarchia utódállamait
forradalmasítsa és szovjet-közársasá-
gokká alakítsa át.

— Megölte az örökség híre. Orosháza-
ról jelentik: Sisa Ignác sarkadi cipész-
mester hattagú családjával évek óta
nyomorog. Tegnap hivatalos irást ka-
pott Amerikából, amelyben közölték
vele, hogy feleségének egy nagybátyja
ott meghalt és ötvenezer dollárnyi va-
gyonát reájuk hagyta. Sisa a nagy
örömtől szívvelhűdést kapott és holtan
rogyott össze.

— Ismét három német lincseltek meg
Amerikában. Newyorkból jelentik: Ne-
braska államban fekvő O'Neill város-
ban eddig ismeretlen járványos beteg-
ség terjedt el. A lakosság szerint a jár-
ványt a négerék terjesztik. Emiatt oly-
nagy az ingerültség, hogy egy vasúti
állomáson három utazó német megta-
madtak és meglincseltek.

— Egy német határrendőrtisztviselő
lelőtt egy lengyel munkást. Varsóból
jelentik: A keletporoszországi Sertop-
sen falu határában a lengyel-német ha-
tárt átlépő Walendykiewicz lengyel
munkás, aki munkát keresni ment át
német földre, összeszólkozott egy pol-
gári ruhás határrendőrtisztviselővel és
a vitakodás hevében meg is ütötte. Du-
lakodás keletkezett s a határrendőrtiszt
viselő közelből revolvérrel lelőtte a mun-
kást. Holttestét ma átadták lengyelor-
szági rokonságának.

— Hőemelkedés várható. Budapestről
jelentik: A meteorológiai intézet időjá-
rásprognóza szerint tulnyomóan de-
rült időjárás várható hőmérsékletemel-
kedéssel. A hőmérséklet Budapesten ma
délben 23 fok Celsius.

— Vorarlbergi uton ment a Zeppelin.
Friedrichshafenből jelentik: Ma hajnali
4 óra 47 perckor a Graf Zeppelin a Vo-
rarlbergi Automobilklub meghívására
vorarlbergi utra indult. A léghajó né-
hány perc múlva 1500 méter magasság-
ba emelkedett s később 2000 méter ma-
gasságban repült át a Vorarlbergi Alp-
ok magas csúcsait. 4 és fél óra után a
léghajó visszatért a légi kikötőhöz.

— Hármas ikrei születtek egy ant-
werpeni anyának. Párizsból jelentik:
Antwerpenben egy anyának hármas
ikrei születtek. Az újszülöttek közül
kettő fiú és egy leány. Az anya és hár-
mas ikrei jól érzik magukat.

— A bukaresti diákok Iorga mellett
tüntetnek. Bukarestből jelentik: Tegnap
este a diákok szimpátiatüntetést ren-
deztek Iorga mellett, éljenezve a pro-
fesszort és abeugolva Tigara Samurost,
az ismeretes afférral kapcsolatban.
Iorga a lakása előtt megjelent diákok
tüntetését örömmel fogadta és kijelen-
tette, hogy a nemzeti öntudatnak rea-
gálni kell minden olyan megnyilvánu-
lással szemben, amely sértő a hazafias
érzelmeire. Rámutat Stere esetére, aki
a január 4-i aktus értelmi szerzője
volt, mégis merészel kihallgatásra je-
lentkezni a királynál. A diákok a tünté-
tés után nyugodtan szétoszlottak.

— A Viitorul szerkesztőjének hüvös
fogadtatása. Bukarestből jelentik:
Mavrodí, a Viitorul szerkesztője tegnap
kihallgatáson jelent meg a királynál
és átnyújtotta az újságírószervezet
hódoló feliratát. A kihallgatás feltűnő
rövid ideig, összesen hat percig tartott.

— Lemondott az egyiptomi kormány
Londonból jelentik: Kairói jelentés
közli, hogy Nahas pasa egyiptomi mi-
niszterelnök ma kihallgatáson jelent
meg Fuad király előtt és betérjesztette
kormányá lemondását.

— Félházas meteorok hullott le a
Vezuv közelében. Nápolyból jelentik:
A Vezuv közelében lévő Boscotrecase vá-
ros határában félházas meteorok hu-
llott le és több mint tíz méter mély-
ségbe furódott a földre.

KÖZGAZDASÁG

Tegnap éjszaka óta beállott a vám-hadiállapot Amerika és Európa között

Az új amerikai vámtörvény sürgössé teszi Briand páneurópai tervének megvalósítását

Európa is megtorló intézkedésekre készül Amerika ellen

Párizs, június 18. A Temps megál-
lapítja, hogy a mai napon megkezdő-
dött Amerika vámháborúja Európával.
Hoover elnök aláírta az új amerikai
vámtörvényt, amely az európai import-
tal szemben magas vámkorlátokat áll-
lít fel s bizonyos, hogy az európai ex-
portállamok hasonló megtorló vámtari-
fát fognak szembe szegezni Ameri-
kának.
Több közgazdasági sajtóorganum szer-
int, az amerikai vámtarifa katasztró-
fálisan érinti Európa gazdasági életét
s már csak azért is foglalkozniok kell a
kormányoknak olyan intézkedések élet-
beléptetésével, amelyek alkalmasak a
veszedelem minimálisra csökkentésére.
Igy komolyan kell megtárgyalniok

Briand páneurópai tervét, amely bizo-
nyára az egyik helyes utat a cél elé-
rése, az európai gazdasági összeomlás elke-
rülhetése felé.
A Havas táviratai iroda jelenti Was-
hingtonból, hogy az európai behozatal-
tal szemben támadó jellegű amerikai
vámtarifát ma életbeléptették.
Newyork, június 18. Ma éjszaka szá-
mos szállítógőzös igyekezett teljes gőz-
zel az amerikai kikötők felé, hogy éjfé-
l előtt befussanak s így szállítmányukra
még a régi vámtételeket alkalmazhassák.
Newyork, június 18. Ma éjszaka szá-
mos szállítógőzös igyekezett teljes gőz-
zel az amerikai kikötők felé, hogy éjfé-
l előtt befussanak s így szállítmányukra
még a régi vámtételeket alkalmazhassák.
Newyork, június 18. Ma éjszaka szá-
mos szállítógőzös igyekezett teljes gőz-
zel az amerikai kikötők felé, hogy éjfé-
l előtt befussanak s így szállítmányukra
még a régi vámtételeket alkalmazhassák.

Madgearu nyilatkozik a Neue Freie Presse-nek,

Románia adópolitikájáról a gazdasági válságról és a mezőgazdasági termékek árának csökkenéséről

„Nem kértünk és nem is kérünk kölcsönöket a külföldtől“

(Cluj-Kolozsvár, június 18. Az Uj
Kelet tudósítójától). A Neue Freie
Presse egyik legutóbbi számában igen
érdekes interjú közöl Madgearu volt
pénzügyminiszterrel.
— A mai helyzet — mondotta Mad-
gearu miniszter — komoly bizonyíté-
kát képezi annak a fejlődésnek, ame-
lyet a stabilizáció óta tett meg az ál-
lam pénzügyi politikája. Az 1929. évi
kölségvetést, amely június 30-án vég-
ződik, deficit nélkül fogjuk lezárni.
A volt pénzügyminiszter kifejtette ez
után, hogy a Banca Nationalnál lévő
állami alapok forgalmának koncentrá-
lása és a kiadások kontrollálásának
meghonosítása folytán teljesen tisztá-
ban van az államkassza napi jövedel-
mével és módjában van szabályozni a
kiadásokat. Ilyen módon minden es-
hetőségre biztosítva van a bevételek
és a kiadások egyensúlya. Így magya-
rázható meg az a tény, hogy az elmúlt
évben 37.7 milliárd kölségvetést mel-
lett 1.2 milliárd lejt takarítottunk meg.

méljük azonban, hogy sikerülni fog
egy európai jellegű megoldást találni,
amely hozzájárulhat Románia gazda-
sági helyzetének megkönnyítéséhez. is.
— Románia pénzügyi szisztémája
még nincs véglegesen megállapítva.
Az egyenesadó 1923. évi törvénye nem
felel meg minden tekintetben az or-
szág gazdasági struktúrájának. Ezen-
kívül a pénzügyi apparátus nem eléggé
képzett és alkalmas egy modern adó-
szisztéma inaurálására. Mindezek
ellenére az egyenesadók belfolyt
összegek évről-évre emelkedtek, ami
arra enged következtetni, hogy ha
megfelelő reformot fogunk alkalmaz-
ni, a jövedelmi adó rendszere igen
jelentős részét képezheti az ország
kölségvetésének. Ebben a tekintetben
a kormány a parlament őszi ülészaká-
ban az egyenesadó átszervezésére vo-
natkozólag törvényjavaslatot fog be-
terjeszteni.

— Az ország pénzügyi helyzete lé-
nyegesen javult azon tény folytán,
hogy kifizettük csaknem összes adó-
ságaikat a belföldi cégeknek, mely
adósságokat az előbbi kormányok
hagytak hátra. Ha ez a pénzügyi poli-
tika kedvező gazdasági viszonyok kö-
zött indul meg, akkor a kormánynak
tizenhét hónap alatt sikerült volna
szanálni az ország egész pénzügyi
helyzetét.

— Az elmúlt év termése a legjobb
reményekre jogosított fel bennünket
azonban a nyersanyagok és a mezőgaz-
dasági termékek árának csökkenése,
valamint az egész világon uralkodó
általános gazdasági krízis nagy mér-
tékben lassították meg az ország gaz-
dasági helyzetének feljavulását. Min-
denesetre az a tény, hogy még 250
ezer vagon gabona vár exportálásra a
mult évi termésből, valamint, hogy az
idei termés a legkedvezőbb jeleket
mutatja, megerősíti reményünket az
ország gazdasági helyzetének fejlődé-
sében. Ez természetesen nagymérték-
ben függ a külső tényezőktől, ame-
lyekre nem gyakorolhatunk befolyást.
Ha a mezőgazdasági vilákrízis to-
vább tart, úgy az igen súlyos helyzetet
fog teremteni egész Európában. Re-

— Az adóeltitkolások elleni harc, a
melyet január elsején indítottunk meg,
feltűnő eredményeket hozott. Az adó-
zók számaránya az egész országban
annyira emelkedett, hogy a kormány
abban a helyzetben van, hogy a tavaly
nyáron bevezetett pótdadót tíz száza-
lékkel leszállíthatja, amellyel lényege-
sen megkönnyíti az ország pénzügyi
helyzetét.

— Az általam inaurált gazdasági
politika lehetővé tette az állami va-
gyonok koncesszionálását. Így a kor-
mány 1929 januárjában koncesszioná-
lta a gyufamonopóliumot, továbbá
számos petróleum-koncessziót adott
különböző vállalatoknak. A kormány
hasonló politikát fog folytatni a jövő-
ben is megfelelő ajánlatokkal és vál-
lalkozásokkal szemben, amelyek elis-
mert technikai és pénzügyi erőket
képviselek.

— A kormány most a telefonkon-
cesszió megvalósításán fáradozik, a
melynek elnyeréséért három világhírű
pénzcsoport versenyez. Ami az ellen-
zék támadását illeti a kormány kon-
cessziós politikájával kapcsolatosan,
minden öntudatos embernek fel kell
ismernie a kormány által jóváhagyott
koncessziókban a gazdasági élet szín-
vonalának emelését.
— Szabilizációs programunk világo-

— Mint láttható, kereskedelmi kon-
vencióink megkötése révén arra törek-
szünk, hogy megfelelő helyet biztosít-
sunk Romániának az európai államok
között. Ha azonban mezőgazdasági ter-
mékeink elhelyezése a közepurópai
államokban továbbra is nehézségekbe
fog ütközni, kénytelenek leszünk meg-
változtatni gazdaságpolitikai orienta-
ciónkat és merkantil eljárásra merkan-
til eszközökkel fogunk válaszolni. Ép-
pen most készítik elő egy törvényja-
vaslatot, amely a kereskedelmi politika
terén teljesen szabad kezét fog bizto-
sítani Romániának azon államokkal
szemben, amelyek leeresztik sorompói-
kat a román termékekkel szemben. Nem
kívánunk ebbe a kényszerhelyzetbe
kerülni. Mi hiszünk az európai álla-
mok gazdasági megegyezésének szük-
ségességében, mert ha leromboljuk az
európai piac egységét, nem teszünk
egyebet, mint hogy tudatosan előké-
szítjük Európa bukását.

Amatőrök E M KE Drogeriában
CLUJ, PIATA UNIRII TELEFON 2-50

Uj kezezmény vendégeinknek
Ezen lap előfizetőinek megelégedésére
nyújtott
20 %
kedvezményt szobaárainkból
10 %
kedvezményt olcsó éttermi árainkból
(menut kivéve) módunkban van az UJ KELET
kiadóhivatalával létesített megállapodás alap-
ján kibővíteni
**Magyar Kir. Operaház
Nemzeti Színház
Kamara Színház**
Előadásaira szóló mérsékelt áru jegyekkel. Te-
kintettel a nagy keresletre, kérjük szoba és
színházjegy rendelését két-három nappal
előbb velünk közölni.
PARIS SZÁLLODA
Budapest
szemben a Keleti pályaudvar érkezési
oldalával (Nincs kocsiköltéség.)

san körvonalozza az államkölcsonök-
kel kapcsolatos politikánkat. Az auto-
nóm monopól-pénztárak megteremtésé-
vel a román állam olyan szövet ter-
remtet, amely hivatva van arra, hogy
a közvetítő szerepét töltsse be az állam
és a külföldi piacok között. Kétség-
telen, hogy ugy a kölcsön szazegymil-
ió dollárt kitevő első részlete, amelyet
a valuta stabilizálására használtunk
fel, mint a következő részletek, ame-
lyek előreláthatólag háromszázmillió
dollárig fog terjedni, jelentős mérték-
ben hozzájárulnak a gazdasági élet
fejlődéséhez. Ettől a programtól nem
térhetünk el és bár gyakran volt szó
román kölcsöntervekről, kijelentem,
hogy mi nem kértünk és nem is ké-
rünk kölcsönöket. Egyetlen törekvé-
sünk a költségvetés végleges konszoli-
dálása és egy olyan budget megvaló-
sítása, amely fölöslegeket is hozzon.

— Csak akkor fogunk a nemzetközi
pénzpiachoz fordulni, midőn saját pénz-
ügyi forrásaink fejlődésével bebizo-
nyíthatjuk, hogy megfelelő eszközök
állanak rendelkezésünkre külföldi kö-
telezettségeink teljesítésére. Elégítéssel
kell megállapítanom, hogy eddig min-
den egyes esedékességnél a legnagyobb
pontossággal fizettük külföldi tartozá-
saink részleteit, úgy hogy a külföldnek
az országgal szembeni bizalma napról-
napra nő.

— Most azon fáradozunk, hogy az új
1929. évi vámtarifa alapján kereskedel-
mi konvenciókat kössünk Európa álla-
maival. Románia új vámtarifája vi-
szonylagosan enyhe vámvédelmi rend-
szert vezetett be, bár az európai álla-
mok legnagyobb része tulzot vámvé-
delmi rendszert alkalmaz, különösen a
mezőgazdasági termékek terén. Erthető,
hogy ilyen körülmények között a tár-
gyalások nehézségekbe ütköznek.
Ausztriával alig hat hét óta folytatjuk
tárgyalásainkat. A mi célunk elsősor-
ban az élőállatok Ausztriába való ki-
vitelének biztosítása. Reméljük, hogy az
általunk nyújtott előnyök olyan ter-
mészetűek lesznek, hog yelmozdíttják a
konvenció gyors megkötését.

— Minthogy Németország új agrár-
politikája folytán megakadályozza bi-
zonyos román mezőgazdasági termékek
bevitelét, a Németországgal folytatott
tárgyalások meglehetősen rosszul áll-
nak. A Csehszlovákiával folytatott tár-
gyalásaink befejezéshez közelednek.
Ugyancsak igen kedvező stádiumban
vannak a Lengyelországgal folytatott
tárgyalások is.

— Amint látható, kereskedelmi kon-
vencióink megkötése révén arra törek-
szünk, hogy megfelelő helyet biztosít-
sunk Romániának az európai államok
között. Ha azonban mezőgazdasági ter-
mékeink elhelyezése a közepurópai
államokban továbbra is nehézségekbe
fog ütközni, kénytelenek leszünk meg-
változtatni gazdaságpolitikai orienta-
ciónkat és merkantil eljárásra merkan-
til eszközökkel fogunk válaszolni. Ép-
pen most készítik elő egy törvényja-
vaslatot, amely a kereskedelmi politika
terén teljesen szabad kezét fog bizto-
sítani Romániának azon államokkal
szemben, amelyek leeresztik sorompói-
kat a román termékekkel szemben. Nem
kívánunk ebbe a kényszerhelyzetbe
kerülni. Mi hiszünk az európai álla-
mok gazdasági megegyezésének szük-
ségességében, mert ha leromboljuk az
európai piac egységét, nem teszünk
egyebet, mint hogy tudatosan előké-
szítjük Európa bukását.

Színház—Művészet

Hevesi Piroska növendékeinek hangversenye ma, csütörtökön, június 19-én este fél 9 órai kezdettel lesz a katolikus gimnázium disztermében. A kiváló művész ez alkalommal is olyan műsort állított össze, mely előre garantálja a hangverseny komoly művészi értékét; azért a csütörtöki hangverseny iránt máris igen nagy az érdeklődés. Program Királynál.

A Magyar Színház irodájának közleményei:

A BUDAPESTI ROYAL-ORFEUM KOLOZSVÁRON

Első előadás a Magyar Színházban: szombaton este

Különleges szenzációban lesz része Kolozsvár közönségének e hét végén. Az európai hírű, kitűnő Royal-Orfeum egész személyzete atrakcióival, akrobatáival fog hátrafőn napra hozzánk érkezni, hogy igazán nívós világvárosi igényeinket is teljesen kielégítő műsor keretében szórakoztassa a közönséget. Hangsúlyozzuk, hogy ez nem ugynevezett „vidéki turné”, hanem nagy apparátussal, felkészültséggel érkező művészcsoport, amelynek tagjai között európai márkák vannak s azt hozzák magukkal, amivel Budapesten a legnagyobb sikereket aratták.

A Royal-Orfeum eddig Temesváron 4 estén és Nagyváradon egy estén vendégszerepeltek s mindenütt tomboló sikert arattak.

Az atrakciók közül különös érdeklődésre tarthat számot: a Mocsány-Lakos duett. A világhírű jazz-paródiákat ezúttal nem a rádió hangszóróján, vagy a gramofonlemezről hallgatjuk, hanem szemtelő szemből látva fogjuk őket tapasztalni. „The two glowers” néven a legmodernebb amerikai akrobaták csodás mutatványaikban fogunk gyönyörködni. Fred Terry a londoni Colosseum táncosa el fog kápráztatni reakcióival mindenkit. Missster Willy, a berlini Scala Színház nagy atrakciója, mint fűtőfenomén és zenehumorista egészen újszerű szenzációkat tartogat. A magyar művészek: Somlár Stefi, Agai Irén, Rolkó József, Varga Imre, Gonda László pazar táncokkal, kis bohózatjelszámokkal fogják szórakoztatni a közönséget.

Külön felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a helyárak nincsenek emelve, pedig ennek a világviszonylatban is legelsőrangú atrakciónak a szerződései igen nagy áldozatokkal járt. De viszont tanácsos jegyekről előre gondoskodni, mert a tömeges jegyelővételből itélve, 1-2 nap múlva már alig lesz jobb jegy kapható.

A Royal-Orfeum társulata két teljesen külön műsorral érkezik. Mind a két műsor más-más. Első műsorukat szombaton este 9 órakor és vasárnap délután fél hét órakor mutatják be. A második műsor vasárnap este 9 és hétfőn este 9 órakor látható.

MEDGYASZAY VILMA KOLOZSVÁRON

Örömhirt közlünk a közönséggel: a legnagyobb magyar dízőt, akit egész Európa ismer és ünnepel, két estére Kolozsvárra érkezik s ragyogó új műsorát fogja bemutatni.

MA UTOLJÁRA: A NÉGYLÁBU HÖS

Igen régóta nem volt Kolozsváron filmnek olyan hatalmas sikere, mint a Magyar Színházban most műsoron lévő „A négy lábú hős”-nek. A közönség elragadtatással gyönyörködik a film nagyszerűen beállított jeleneteiben és a legnagyobb csodálattal nézi Villámnak, a csodakutyanak alakításait. Ez a briliáns film ma látható utoljára a Magyar Színházban.

HOLNAPTOL: A SANKINGI FOGOLY

és énekes, zenés, színes filmoperette William Hainess és Anita Page játsszák a főszerepeket a „Sankingi fogoly” című nagyszabású kínai kalandor-dramában. Ez lesz a Magyar Színház nagy atrakciója holnapról kezdve. Ezenkívül műsoron egy csodásan szép zenés, énekes, táncos, színes Métro filmoperette. Kiegészítő műsornak pedig egy pompás amerikai burleszk kerül vetítésre. Előadások 3, 5, 7 és este 9 órakor. Helyárak: 20 és 10 lej.

Egy precíz óra mindenki részére!

A „40,6 Omega-óra,, építése 1250 műtéten megy keresztül

Minden egyes műtét kiváló szakemberek által lesz végrehajtva — és igénybe veszi a legmesszebbmenő figyelmességét. — Ezen kiváló minőségű órat hál a legmodernebb technikai berendezésünknek

valamint a régi kipróbált szakembereinknek modunkban álló olcsón előállítani. Kérje bemutatásra a legújabb „40,6 Omega-mintát”. Az Omega-óra egyedülálló versenytárs nélküli minőség. Mással nem pótolható.

OMEGA

EGY ÉLETRE ELÉG

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Csütörtökön 3, 5, 7 és este 9 órakor: A négy lábú hős. Saxofon sextett. (Hangos, zenés film) és Piny-ponty burleszk.

Pénteken 3, 5, 7 és este 9 órakor: A sankingi fogoly. (Kínai kalandortörténet, a főszerepben William Hainess és Anita Page). II. Métro filmoperette-revü. (Hangos, zenés, énekes, színes és táncos filmoperette-revü). III. Burleszk kísérelő. Helyárak 20 és 10 lej.

Szombaton csak 3, 5 és 7 órakor: I. A sankingi fogoly. (Kínai kalandortörténet, a főszerepben William Hainess és Anita Page). II. Métro filmrevü. (Hangos, zenés, énekes és táncos színes filmoperette-revü). III. Burleszk kísérelő. Helyárak 20 és 10 lej.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné: Pat és Patachon, mint vadászok. Helyárak 15 és 10 lej.

Vasárnap 3 és 5 órakor: I. Sankingi fogoly. (Kínai kalandortörténet 10 felvonásban, a főszerepben: William Hainess és Anita Page. II. Métro filmrevü. (Hangos, zenés, énekes, táncos, színes filmoperette-revü). III. Burleszk kísérelő.

Vasárnap délután fél 7 órakor: Zerkovitz Béla személyes vezetése mellett a budapesti Royal-Orfeum teljes társulatának vendégjátéka. A szombat esti teljes műsor megismétlése. (Rendes színházi helyárak. Sorozatszám 319.)

Vasárnap este 9 órakor: Zerkovitz Béla személyes vezetése mellett a budapesti Royal-Orfeum teljes társulatának vendégjátéka. Új, egészen más műsor! (Rendes színházi helyárak. Sorozatszám 320.)

Hétfőn este 9 órakor: Zerkovitz Béla személyes vezetése mellett a budapesti Royal-Orfeum teljes társulatának bucsu-vendégjátéka. A vasárnap esti második műsor! (Rendes esti színházi helyárak. Sorozatszám 321.)

A Zerkovitz Béla vezetése mellett vendégszereplő budapesti Royal-Orfeum előadásaihoz a jegyeket rendes színházi helyárak mellett már árusítja a színház elővételi jegypénztára.

A márka amelyben sohasem csalnak. Olla-bizonyítvány. A legmegbízhatóbb. Mindent kapható. Valódi csak ha az „Olla” név látható!

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópai Csütörtök, június 19

Bukarest. 17: Zenekar. 18: Felolvasás. 18.15: Beszélőújság. 19: Zenekar. 19.40: Rádiógyetem. 20: Énekar. 21: Színházi előadás. 21.45: Beszélőújság. Budapest. 9: Újsághírek. 10: Egyházi zene. 11.30: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, majd az Operaház zenekarának hangversenye.

Bécs. 20: Operaszínek, utána zenekari hangverseny. Berlin. 20.40: Sztarvinszkij: Paraszt-dalok, majd tánczene.

Breslau. 20.30: Négykezes zongorahangy. Frankfurt. 19.30: Strausz Richárd: Rózsálovag c. operája.

Hamburg. 20: Ósanya, nagymama, anya és gyermek, divatos revü. Köln. 20: Operaelőadás.

Lipész. 21.30: Szimfonikus hangverseny. Majd zenekari hangverseny. Varsó, Kattovics. 20.15: Népszerű szimfonikus hangverseny. 23: Tánczene. Poznan. 20.30: Szólisták hangy.

Riga. 19.30 hangverseny. Milánó. 19.15: Szórakoztató zene. 20.30: Mascagni: Frits barátom c. operája.

Róma. 19: Szimfonikus hangverseny. 21.20: Tizenegy számból álló orosz hangverseny. Prága. 20: Hegedűhangverseny. Kassa. 19: Lengyel est. Brünn. 19.30: Smetana: A csók című operája.

Péntek, június 20

Bukarest. 17: Könnyű zene. 18: Felolvasás. 18.15: Beszélőújság. 18.30: Zenekar. 19.40: Szabadegyetem. 20: Szimfonikus hangverseny. 20.30: Felolvasás. 20.45: Dal-est. 21.15: Rádiózenekar. 21.45: Hírek. Budapest. 9.15: Az Országos Postás zenekar hangversenye. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. időjárás-jelentés. 12.05: Hangverseny. Chopin F-moll fantasie. Liapunov: Nuit d'été. Stefániai: Vidálta. Mozart: Éj királynője. Dohnányi: C-moll Tocata. Szabados: Megállok a kaputoknál. Nádor: Akgevirág. 12.15: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. 2.30: Hírek. 4: Németh Péter dr. kir. törvényszéki tanácselnök előadása: „A zülles veszélyének kitett fiatalokorak védelme”. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés. hírek. 5: Paulini Béla novellái: Doktor ur. Lili szsony rózsái. 5.30: Sebő Miklós énekszámai. Révfy: Hogyha ir majd édesanyám Szávai-László: Régi módi nóta. Sándor: Azt beszéltek tefelőd. Farkas Imre: Esik eső hegyen-völgyön. Sebő-Kende: Piros rózsás nyáron. Erőss Béla: Hogyha lát is nap-nap után. Sebő-Bányai: Olyan volt a te szerelmed. Nádor Józsa: Üzenet a tavasz. 6: Tolnai Pál, az állami színházak színeit felüljelölő előadása: Szinpadok korszerű műszaki berendezése. 6.30:

Magyar dalest. Járossy Jenő dr. és Szilágyi Béla dr. szerzeményei. Közreműködik Kőszegi Teréz, a Városi Színház művésznője és László Imre. 7.30: Rádió-antropos. 8: Yhl Ervin előadása: „A mai magyar festészet”. Utána ügötőverseny-eredmények. 8.20: Haydn-hangverseny. 10: Pontos időjelzés, időjárás-jelentés, hírek. Majd Gramofonhangverseny. Bécs. 19.30: Kienzl: A bibliás ember c. operája. Utána jazz. Berlin. 22: Goldschmidt: Zenekari szvit. Breslau. 19.15: Operette-zene, gramofon. Frankfurt. 22.15: Tavifutás az aranykerék körül, helyszíni közv. a frankfurti stadionról. Köln. 21: Rádiózenekar, utána kávéházi zene. Lipész. 19: Dalest. 21.45: Fuvola, gitár és violaverseny. Stuttgart. 20.30: Offenbach: Az zered-dohos leánya c. vígoperája. Varsó, Kattovics. Pozna. 20.15: Szimfonikus hangverseny. Riga. 16.50: Puccini: Bohémek c. operája. 19.30: Szimfonikus hangverseny. Róma. 21.02: Kálmán Imre: Tatarjárás c. operetteje. Milánó. 20.30: Szimfonikus hangverseny Mendelssohn: Meluzina nyitány. Beethoven: VII. szimfónia. Bossi: Pincocchio-nyitány. Mandelli: Esti óra, Ejjeli dal. Wagner: Siegfried. Oslo. 22.10: Csajkovszkij: B-moll zongoraverseny.

MÓRICZ ZSIGMOND

Légy jó mindhalálig
50.— lej
(Eddigi ár 238.— lej)
Kapható az UJ KELET könyvostályában
(Utánvételnél 16 — lej portó)

A huszadik század házaséletének válságai

Gr. Herman Keyserling
Könyv a házasságról
Biztos utmutató mindenki számára a házasság mai válságában
MUTATÓ A TARTALOMBÓL: A házasság keletkezése. A rangházasság. Házasság és proletarizálódás. Polgári házasság (Jakob Wassermann). A jövő házassága. A házasság, mint közösségi feladat. A szerelem mint művészet. A házasság mint bilincs. Házasság és önfeladás. A házasság mint szentség stb. stb.
A hatalmas 400 nagy oldalas mű rendkívül olcsó ára
109.— tól
és portóköltséggel
Kapható az UJ KELET könyvostályában

Apróhirdetések

Tulha/mozott raktárkészetet ázamatköltségek nélküli gyári áron álni kiárusítja.

Hecht Kalapüzem
Cluj, Calca Regele Ferdinand 30. sz., a nagy vashid mellett,

KERESEK aug. 1-re belvárosban vagy belvároshoz közel 2 szoba konyha, mellékhelyiségekkel álló lakást, fűrdőszobával, esetleg a nélküli. Pontosán fizetek. Cimeket a kiadóba kérek.

URI zsidó háznál elősörang ebédkoszt kapható kihordásra is. — Ugyat elősörang fehéremű varródnő munkát vállal otthon és háznál is. Cim Hüsch Malom-utca 12.

Vegetárius étterembe már működött szakácsnő keresetük „Perfekt” jellegre a kiadóba.

TELJESEN különbejárta, szép, nagy uccai szoba a belvárosban fűrdőszoba és zongorahangszóval is kiadó. Cim a kiadóban.

TÁRSUL vennék rentabilis üzlethez 35-45 év körüli szorgalmas, korrektt izr, úriembert, ki hugomat feleségtől venné. Teljes címmel ellátott leveleket kérünk „Biztos jövő” jellegre a kiadóba.

SCHWARTZ IG-NACNE orth. köcs VEGETARIUS ET-TERME és tejszernok Reg. Ferdinand (Wes-selényi-utca) 10. sz. alatt megnyitlt. Ugyan-ott naponta friss tehen és bivalytej, ugyas- tén naponta frissen készített tejszín, tejföl vaj és túró kapható. Csécsemőknek és betegeknek állandóan egy tehéntől fejt tej is kapható házhoz szállítva is.

Egy nagy álló íróasztal szekrényvel eladó. Cim a kiadóban.

Nagy ládák eladók. Cim a kiadóban.

ALKALMI VÉTEL! Olcsón eladó jól berendezett részöntőde és megmunkáló berendezés, bevezetett árucikk. Értekezletni a kiadóban.

XIII ÉVF. *
Cluj—Kolo
június 20
5690 ÉV - S

Az Uj Kelet az eg és bánati z na.
Cikkeink után forrás megjel n
Kéziratokat nei és megőrzésükre

„Man
Ro

A minisztereln
„A mi érdemün

(Cluj-Kolozsvár, Kelet tudósítójától).
Legutóbbi számában írta, Nae Ionescu keltő cikk látott napvilágra. A lap főszerkesztője miniszterelnöktől, Iónának Károly király lap szerint Man meghamisította a t kamarai beszédében próbálta kelteni, mi restaurációját ó ké. A cikk annál is nagy lett, minthogy a C szólván az egyetlen. Kék óta következetes robotzatása ellenére propagandát folytat

Nae Ionescu cikk nem maradhatott váln miniszterelnök a többiek kedd esti értekezletén Károly király kérdésére és a költötte:
— Károly királyt elő lelkiismerete jut rónjár. A nemzeti indikál magának sebben a történelmi érdemünk legfeljebből láttuk, tisztán nyeket és azoknak munk el.

Nae Ionescu cikké szaztpárt kolozsvári Patria is foglalkozik, restauráció” címmel arra, hogy a Cuvéje az események te magyarzásával és M elferdítésével igyekszlnök ellen argumentái, a következőket ír:

„Maniu: a le...
„Mindenekelőtt is nekünk annak meg Romániában Maniu...
...gibb karlista. Az 19...
...ronatanácson a mi...
...gőrikusan állást f...
...ssal szemben előké...
...manőver ellen. Ettől...
...ekt, hazafias és alt...
...Maniu egy pillanatt...
...a megőrizte hidegv...
...erdekében történt, a...
...első pillanattól kezd...
...gyebet ne említsd...
...Nae Ionescut Maniu...
...ában a százas bizo...
...jelentéseire. Emlé...
...anuárjában hozott h...
...en a nemzeti-parasz...
...i aktus revizióját...
...tározat arra kész...
...ogy kilépjen a nem...
...ól. Maniu nyílt és...
...dése a Manoilesc...
...zredés sok mindent...
...s a nemzeti-parasztp